І мертвим, і живим, і ненарожденним...

Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 80 (2327) ■ Субота, 6 травня 2000 року ■ Ціна договірна

Київська міська держадміністрація подарувала ветеранам Великої Вітчизняної війни автомобілі ЗАЗ «Таврія».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

■ *1648 р. Перемога Богдана Хмельницького над польським військом під Жовтими Водами.*

■ *1788 р. Народився український освітній діяч Дмитро Княжевич.*

■ *1793 р. Народився декабрист Матвій Муравйов-Апостол, член Південного товариства, учасник повстання Чернігівського полку.*

■ *1841 р. Вийшли окремим виданням «Гайдамаки» Т. Шевченка.*

■ *1920 р. Окупація Києва польськими військами.*

6 травня

Про те, що забути неможливо

Підбито підсумки конкурсу «До 55-річчя Перемоги: солдатські історії»

На початку березня цього року наша газета оголосила конкурс: розповісти про цікаву історію з фронтового життя Великої Вітчизняної війни. Сотні, тисячі наших читачів надіслали листи до редакції. Здебільшого колишні фронтовики, які пройшли крізь горнило війни. Десятки таких листів газета надрукувала під рубрикою: «До 55-річчя Перемоги: солдатські історії». Такі розповіді друкуємо і в сьогоднішньому номері.

Поперву ми мали намір відзначити авторів найцікавіших листів-публікацій. Та невдовзі з'ясувалося, що це зробити практично неможливо — настільки оригінальними і цікавими є всі спогади. Невидумані, живі фрагменти фронтового життя. Без прикрас та різного пересмикування.

(Закінчення на 3-й стор.).

Не посоромімо слави героїв

З виступу Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА перед ветеранами Великої Вітчизняної війни 3 травня 2000 року

Голова Верховної Ради України І. Плющ напередодні Дня Перемоги зустрівся у парламенті з ветеранами Великої Вітчизняної війни — Героями Радянського Союзу, кавалерами ордена Слави і медалі «За відвагу».

Голова українського парламенту від імені депутатського корпусу поздоровив учасників бойових дій із святом, передав привітання від Президента України Леоніда Кучми.

У своєму виступі І. Плющ наголосив на тому, що минула війна, яку наш народ назвав Великою Вітчизняною, справила вирішальний вплив на весь хід другої світової війни, на боротьбу народів Європи за соціальне і національне визволення, за свою незалежність.

(Закінчення на 2-й стор.).

Уклін від усіх поколінь

Стало майже модою цитувати апокаліпсис, особливо те пророче місце, де сказано, що засурмив третій ангел і впала з неба зоря Полин. Отже, третій ангел. А що ж перші два? Їх не згадують, а даремно, бо, виявляється, те місце теж пророче, і коли вони засурмили, то «вчинилися град та вогонь, перемішані з кров'ю, і впали на землю, і спалилась третина землі, і третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла, і третина моря, і загинула третина кораблів...» Отак воно й справді було, і здається навіть дивним, що солдатські могили по всій Європі змогли вмістити усіх, хто закрив собою людство від апокаліптичного звіра й поліг у бою. А солдатів тієї війни лишається дедалі менше, і єдине, що хоч якимось чином може виправдати принесені ними жертви — вдячна пам'ять поколінь, проста, печальна й справжня, не розбавлена воєнними фільмами й романами.

Фото Станіслава ФЕНЕНКА.

! У номер

Годі «просто дбати» — треба закон мати

У рамках всеукраїнської конференції жіночих організацій проведено громадську презентацію підготовленого парламентаріями законопроекту «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Ініціатори —голова парламентського Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Геннадій Удовенко, заступник голови Комітету ВР з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства Лілія Григорович доклали зусиль до підготовки цього вкрай важливого для українських сімей документа. Гостями заходу були саме представники асоціацій багатодітних родин, товариств одиноких матерів та неповних сімей, жіночих організацій.

Кредити МВФ — бути чи не бути?

Думки вголос на тлі «викриттів» лондонської «Файненшл таймс»

Кореспондент газети «Файненшл таймс» у Москві Чарльз Клоувер у низці своїх квітневих статей нарешті дав досить точні відповіді на болісне для багатьох українських політиків і державних діячів питання: з якою метою саме він і його газета в січні—березні ц. р. опублікували серію скандальних матеріалів про обман керівництва МВФ Національним банком України в 1996—1997 роках, який буцімто мав місце?

(Закінчення на 10-й стор.).

А ще був випадок...

Яковлєво визволителя пам'ятає...

Іван Тимофійович Бєлов за характером, як і належить людині, що віддала армії все своє життя, не вельми сентиментальний. А тут розчулився майже до сліз. Ще б пак! До Миколаївського шпиталю інвалідів війни, де він лікувався, завітала делегація аж із... Бєлгородської області Росії. Спеціально для того, аби вручити йому, полковникові у відставці, посвідчення за номером один про присвоєння звання «Почесний громадянин Яковлєвського району». Й нагадати про далеку молодість капітана-танкіста Бєлова, який особливо відзначився в запеклій битві на Курській дузі. То його рота знищила там 11 танків і майже батальйон ворожої піхоти. То і його бойовими старанням й мужністю було візволено від фашистів селище Яковлєво — і люди, бач, не забули цього. Вшанували, вдячні, через десятиріччя.

(Закінчення на 3-й стор.).

■ *У Національній спілці художників розгорнуто всеукраїнську виставку творів образотворчого мистецтва, присвячену 55-й річниці Перемоги.*

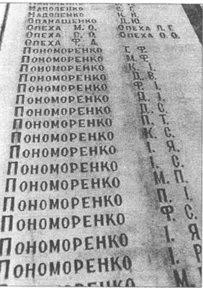
■ *Двох «торговців людьми» виявили працівники відділу боротьби з організованою злочинністю в Єнакієвому Донецької області.*

■ *У столичному Українському домі відкрилася персональна виставка інваліда війни І групи (без обох рук) художника Петра Вітренка «Через терни до зірок».*

P. S.

Підбито підсумки конкурсу «До 55-річчя Перемоги: солдатські історії»

Не посоромимо слави героїв

З виступу Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА перед ветеранами Великої Вітчизняної війни 3 травня 2000 року

(Початок на 1-й стор.).

Кожному поколінню наших людей волею історії доводиться переживати чимало випробувань. Але ті випробування, які витримали шановні наші ветерани — рядові і капітани, полковники і генерали, трудівники тилу і партизани, — не йдуть у порівняння з найтяжчими випробуваннями, яких досі зазнало людство.

Ветерани війни — гордість нашого народу, найславетніша частина нашого суспільства — вписали багато яскравих бойових і трудових сторінок в історію країни і в роки воєнних лихоліть, і в непростий мирний час.

Учасникам війни — нашим батькам і матерям — нинішнє молоде покоління зобов'язане своїм життям, майбутнім наших дітей і онуків. Історія золотими літерами записала подвиг старшого покоління на своїх сторінках, і він не меркне від часу, скільки б років не минуло від тієї грізної пори.

Груди ветеранів прикрашені бойовими нагородами, а тіла посічені кулями, осколками мін і снарядів. Український народ і ми, його представники у парламенті, схиляємося перед незліченними жертвами, принесеними вами на вівтар свободи і незалежності Батьківщини. Минуть роки і віки, але рідна земля завжди пам'ятатиме вас і вдячно славитиме за великий подвиг. З вас беруть і братимуть приклад майбутні захисники Вітчизни, і можна не сумніватися, що, маючи перед собою такий яскравий зразок любові до Вітчизни, мужності та самозречення, сини й онуки не посоромлять вашої всесвітньої слави.

Хіба можна забути, наприклад, героїчні подвиги полковника Михайла Федоровича Шишкова, льотчика, який зробив 177 бойових вильотів, потопив 14 ворожих суден? Або полковника Петра Семеновича Шемендюка, який здійснив 300 бойових вильотів і збив 17 літаків ворога?

Серед вас є люди, які форсували Дніпро, — полковник Семен Опанасович Красій і лейтенант Юрій Михайлович Сагайдачний; Дунай — підполковник Микола Юхимович Єрещенко; Німан — підполковник Валентин Васильович Герасін, Віслу — підполковник Михайло Семенович Сінько; Одер — капітан Іван Сергійович Малько.

Я назвав лише декого з присутніх. Але про кожного з вас можна писати книги, складати легенди.

Ми засвідчуємо свою глибоку шану до людей, які врятували Вітчизну від фашистського поневолення, а в повоєнні роки підняли її з руїн. Ми схиляємо голови перед пам'яттю тих, хто ціною життя захистив прийдешні покоління. Вічна вам слава!

Враховуючи всесвітньо-історичне значення Перемоги, важливість вшанування подвигу народу, збереження пам'яті про захисників Вітчизни, Верховна Рада України нещодавно прийняла Закон України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 — 1945 років».

На превеликий жаль, у силу багатьох суб'єктивних і об'єктивних причин, наша держава не змогла забезпечити ветеранам життя, гідного народу-переможця.

Ми усвідомлюємо, що в житті нині не все так, як хотілося б і як воно має бути. Розуміємо, що і вам живеться далеко не так, як ви того заслуговуєте. Знаємо про ваші біди і негаразди не лише з листів ветеранів, яких, до речі, останнім часом до Верховної Ради надійшло понад 12 тисяч, а й з численних зустрічей з вашими побратимами, коли перебуваємо у виборчих округах.

Тому, хоч наша зустріч присвячена Дню Перемоги, напередодні вашої поїздки в Москву для участі у святковому параді, мені хотілося б, щоб ви висловили свої думки навчених досвідом героїчного життя людей, як нам разом піднімати рідну Україну. Ви, як ніхто, знаєте, що в складних змаганнях перемагає не число, а вміння, організованість і відповідальність і, нарешті, моральний дух. Адже, якщо згадати минулу війну, екіпірування й озброєння гітлерівців були у повній відповідності з вимогами військової науки. А ви їх перемагали навіть тоді, коли не вистачало боєприпасів та спорядження. Тому, що в таких випадках в хід вступала властива нашому народу кмітливість. Залучались підручні засоби, і бойове завдання виконувалось. Нам нині, в процесі перебудови економіки, часто бракує отакої винахідливості.

Ви приїхали на цю зустріч з різних куточків країни, і кожен може сказати: земля наша багата, а ладу в ній поки що мало. За інерцією багато хто з керівників сидить і чекає, коли центр дасть і гроші, і продукти харчування, і одяг. Але ж часи централізації минули, і тепер треба кожному, і не лише керівникові, а й виробникові шукати свій ефективний маневр, на ділі оволодівати азами економіки, гуртом виводити країну з кризи.

Хочу вас запевнити, що законодавчий орган держави —Верховна Рада України — робитиме все можливе, щоб поліпшити життя наших громадян і передусім ветеранів війни, підвищити їх соціальний захист, подолати соціально-економічну кризу, забезпечити злагоду в суспільстві.

Ви знаєте, що після минулорічних президентських виборів політична ситуація в країні почала стабілізуватися. У Верховній Раді утворилася більшість, яка підтримала програму Президента Л. Кучми. Переконаний, що вже цього року країна відчує позитивні наслідки злагодженої роботи Президента, Верховної Ради, уряду.

Проблеми ветеранів війни, інвалідів, людей поважного віку не сходять з порядку денного Верховної Ради України. Парламент прийняв достатню кількість законодавчих актів, спрямованих на поліпшення соціального забезпечення цих категорій громадян. Але, на жаль, наша економіка нині в такому стані, що важко виконати вимоги законодавства у повному обсязі. Через це дія частини цих законодавчих актів тимчасово призупинена. Ознаки певного поліпшення результатів господарювання, що з'явилися впродовж останніх чотирьох місяців, вселяють надію на краще. Сподіваюсь, що до кінця року держава зможе погасити заборгованість перед ветеранами.

Якщо позитивні тенденції в економіці зберігатимуться й надалі, то вже нинішнього року ми зможемо прийняти закон про реформування пенсійної системи. Призупинені пільги буде відновлено. Можливо, буде передбачено й низку нових. Буде також вжито заходів і щодо підвищення заробітної плати.

Ми, народні депутати, прийшли у парламент з волі своїх виборців, щоб працювати над розв'язанням складних проблем перебудови економіки. Маємо надію, переконані, що зусилля, яких докладаємо на цьому терені, дадуть позитивний результат.

До співробітництва готові!

Верховна Рада України готова до широкого співробітництва з Парламентською Асамблеєю Ради Європи та національними європейськими парламентами для консолідації дій, спрямованих на розв'язання нагальних проблем у Європі й у всьому світі. Про це заявив Голова Верховної Ради України Іван Плющ, виступаючи в п'ятницю на конференції глав парламентів країн—членів Ради Європи та європейських парламентських асамблей у Страсбурзі, — повідомляє «Інтерфакс-Україна». Він зазначив, що активне співробітництво Верховної Ради з ПАРЄ «дає істотні практичні результати» у процесі гармонізації українського законодавства відповідно до європейських норм і стандартів. «Мені приємно усвідомлювати занепокоєння європейських парламентаріїв подальшою долею демократії та верховенства права в Україні. Підтвердженням цього є особлива увага асамблеї до питання про проведення всеукраїнського референдуму», — сказав І. Плющ.

Солдатські історії

Людям — волю, а мені — «Вальтера»

Влітку 1944 року на Оршансько-Мінському напрямку розвідгрупа 2-го гвардійського Тацинського танкового корпусу в густому білоруському лісі натрапила на товарний потяг, який мав рушити до Німеччини з награбованим фашистами майном. Біля нього не було жодної людини. Можливо, охорона, помітивши нас, втікла в ліс, захопивши з собою і машиністів.

Зненацька із заростей вийшла старенька бабуся. Плачучи, вона розповіла, що гітлерівці ведуть до потягу людей, щоб відправити до Німеччини. Ми швидко розгорнулися вздовж дороги. Невдовзі з'явилася колона. Змучені люди, оточені охороною з собаками, несучи на собі вузли, здавалося, змирилися зі своєю долею.

Коли колона порівнялася з нами, ми дали вгору залп із автоматів. Від несподіванки охорона застигла. На всі боки розбігалися люди. Тоді, як німці збігалися докупи, розгублено оглядаючись. Не пам'ятаю, як зірвався з місця і з пістолетом у руках кинувся до охорони. За мить я був серед них. У одного з них витягнув з кобури «Вальтера», який мені сподобався. Роззброєні німці та поліцаї вишукувалися на галявині. З лісу виходили люди, які зі сльозами радості дякували, обіймали й цілували нас. Цю картину забути неможливо.

Євген ЮРЧЕНКО, колишній розвідник.

Київ.

Не зруйнуймо...

Тепер у парламентських комітетах «портфель» законопроектів не такий об'ємний, як хотілося б, заявив на прес-конференції заступник Голови Верховної Ради України Степан Гавриш. І поскаржився на уряд, який не квапиться з «досить активними пропозиціями».

До парламенту надійшло лише декілька законопроектів за підписом Прем'єр-міністра В. Ющенка, які уряд пропонує розглянути як першочергові.

Заступник Голови ВР не став прогнозувати розвиток подій, пов'язаних із розглядом і прийняттям законопроектів про внесення змін до Конституції, які Президент подав за підсумками всеукраїнського референдуму. «Цей процес дискусійний і в сесійній залі проходитиме складно, — зазначив С. Гавриш. —Скажімо, юридична техніка імплементації першого питання про достроковий розпуск ВР є не досить досконалою. Невідомо, якого парламенту це стосуватиметься — нинішнього чи новообраного». Виникатимуть проблеми, на його погляд, і тоді, коли бюджет буде схвалено невчасно не з вини парламенту, а в силу об'єктивних причин, у тому числі й з вини уряду. «Президент запропонував лише загальні принципи, які мають бути оцінені Верховною Радою, але вони не повинні зруйнувати конституційну матерію», — наголосив Степан Гавриш. І не виключив, що народні депутати під час обговорення вноситимуть зміни до формулювань, запропонованих Президентом і схвалених на референдумі.

Перше голосування законопроектів за підсумками референдуму плановано на 11 травня.

Серед найважливіших питань, винесених на розгляд парламенту наступного сесійного тижня 10—12 травня, також два законопроекти про опозицію — у співавторстві В. Медведчука, В. Коваля і О. Карпова та проект В. Філенка.

Юліана ШЕВЧУК.

Створімо

Заступник Голови Верховної Ради України Степан Гавриш на зустрічі у Верховній Раді з головою депутатської групи дружби «Китай—Україна» Гань Цзиюєм сказав, що насамперед треба створити законодавчу базу торгово-економічних зв'язків, зокрема, щодо обміну капіталами та інвестиціями, повідомляє «Інтерфакс-Україна». С. Гавриш запропонував організувати демонстраційні польоти українських літаків Ан-140 та Ан-70 у Китаї і обговорити можливість будівництва там авіазаводу, а також відкрити у Києві постійно діючий виставковий центр китайських товарів та послуг.

Футбольна сесія парламентаріїв

Скориставшися святковими канікулами, народні депутати Верховної Ради України, об'єднавшись у футбольну команду, вилетіли на кілька днів до Сочі. Там і сонця, і тепла вдосталь. А змагалися народні обранці у четвертому міжнародному турнірі футбольних клубів парламентів та урядів країн СНД, мерій міст Росії. Організатор — редакція газети «Комсомольская правда».

Дебют не став глевким млинцем. Мало того, наші виступили пристойно, перемігши колег з Туркменістану, Башкортостану, мерії Сочі. І посіли почесне одинадцяте місце серед вісімнадцяти учасників.

Слід зазначити, що окрім депутатських колективів, змагалися команди різних фірм і організацій, укомплектовані ветеранами-професіоналами, серед яких — Федір Черенков, Вагіз Хідіятуллін, Іван Жекію, Ігор Гуринович, Альберт Саркісян та інші. Найсильнішими виявилися футболісти «Газпрому».

(Закінчення на 11-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Є сумніви, що ми отримаємо

Коментар

Велика (через мережу Інтернет) прес-конференція глави українського уряду, влаштована напередодні його від'їзду до США, мала специфічне забарвлення — наче була логічним продовженням останнього урядового засідання, де розглядалося 27 різнопланових питань, чимало з яких (приміром, тих, що стосувалися платіжної кризи на енергетичному ринку) так і лишилися відкритими.

Перед прес-конференцією Віктор Ющенко поставив свій підпис під вимогами організаторів Акції «Хвиля Свободи».
Фото Володимира РЕПІКА (ДІНАУ).

Найбільше запитань, звісно, було про непрості взаємовідносини з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з МВФ та Світовим банком. Віктор Ющенко визнав, що на шляху до повного порозуміння з міжнародними кредиторами ще стоїть чимало бар'єрів. Подолати їх — означає змінити своє ставлення до багатьох аспектів регуляторної і податкової політики, ринку землі та цінних паперів, якого фактично немає. Отже, не все залежить від зусиль уряду.

Але, як показує статистика, від уряду залежить дуже багато. Не можна заперечувати очевидних успіхів, яких досягнуто у деяких базових секторах економіки. Незначними, зате помітними, темпами скорочується накопичена в минулі роки пенсійна заборгованість. Відповідаючи на одне з численних запитань, прем'єр повідомив, що інфляція у квітні (зростання споживчих цін) знизилася до 1,7 відсотка. Це — найвразливіше місце уряду, який вже констатував, що, швидше за все, попередні прогнози щодо річної інфляції не справдяться через зростання житлово-комунальних тарифів і наслідків торішньої емісії грошей.

Проте у Вашингтоні винуватого українського прем'єра не побачать, попри те, що цього комусь дуже кортить. Того самого дня на сайті аудиторської компанії PricewaterhouseCoopers з'явилися висновки першого етапу аудиту, згідно з якими Нацбанк звинувачується у поданні перекрученої звітності до МВФ і неправомірному одержанні валютних кредитів за програмою «Stand by». Заступник виконавчого директора МВФ Стенлі Фішер уже висловив сумнів, що з відновленням кредитування України не буде проблем. Іншої думки, однак, Віктор Ющенко. Він заклопотаний не цим. Того дня, наприклад, стверджував, що шлях до взаєморозуміння з МВФ стосовно реалістичності бюджетних показників можна подолати у 10—12 кроків. Через це, мовляв, є усі передумови для відновлення кредитування України за програмою розширеного фінансування, яка урвалася у вересні минулого року. А якщо Віктор Ющенко має рацію, то вже нинішнього року Україна може отримати від МВФ і Світового банку близько 1,2 мільярда доларів.

На дуже теплий прийом у Вашингтоні Віктор Андрійович, мабуть, не розраховує. По-перше, на Заході підігріваються чутки про сенсаційні результати першого етапу аудиту Нацбанку, в яких сам прем'єр нічого дивовижного не вбачає. А, по-друге, український уряд і досі не погоджується з деякими пропозиціями МВФ щодо напряму економічних реформ, скажімо, в енергетичному секторі та сільському господарстві. Через це прем'єр їде у США з пропозицією подискутувати, а не рубати з плеча.

Сергій ВЛАД.

Барикади розібрано. «Хвиля» котиться далі

Увечері 4 травня головний етап Акції вільних журналістів «Хвиля Свободи» завершився демонтажем барикади Свободи

Акції

Як повідомив голова оргкомітету Акції вільних журналістів Ігор Починок, найближчим часом він планує зустрітися з екс-президентом України Леонідом Кравчуком. Лідеру парламентської більшості буде передано прохання розглянути пропозиції щодо змін до законодавства на засіданні Координаційної ради і внести їх на позачерговий порядок денний сесії ВР. Ігор Починок вважає: акція вдалася і отримала несподівано широку підтримку киян, які залишили тисячі підписів у Зошитах підтримки «Хвилі Свободи». «Запропоновані нами зміни — не тільки основа для змін у законодавстві про пресу, — підкреслив голова оргкомітету. — Проект відкритий до обговорення, і ми сподіваємося на розуміння народними депутатами та Президентом проблем четвертої влади. А також на те, що вони зроблять усе можливе для існування ЗМІ в цивілізованих умовах».

Учасники «Хвилі Свободи» готові продовжувати акцію протесту, але сподіваються, що до 6 червня — професійного свята журналістів, «законодавчий потяг» щодо преси зрушить з місця. І суд не тільки визначатиме обсяг заподіяної моральної шкоди та підтверджуватиме факт порушення етичних норм, а й захищатиме права журналістів.

Колектив «Голосу України» також приєднався до Акції вільних журналістів: не мовчи, бо втратиш свободу!

Наталія ЯРЕМЕНКО.

«Бог, Україна, любов»

Під такою назвою у палаці мистецтв «Український дім» відбувся днями творчий вечір талановитого композитора і виконавця Теодора Кукурузи. Символічно, що насамперед поетпісняр заспівав «Отче наш», який присутні слухали стоячи. До слова, тема духовності простежується у багатьох піснях митця, зокрема, «Молімося», «Христос воскрес» тощо.

У пам'ять про тих українців, які загинули в таборах ГУЛАГу, пролунали твори на вірші поетеси Ольги Кіс «Соловецька Україна» та Дмитра Павличка «Не вставайте».

За словами ведучих концерту Миколи Мариненка, диктора «Всесвітньої служби новин» Українського радіо та народного артиста Анатолія Димчука, вся творчість Теодора Кукурузи виражена в закоханості в Україну, її людей. Він вміє страждати і любити! І, звісно, співати!

Віталій КРАСНЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

А ще був випадок...

Яковлєво визволителя пам'ятає...

(Початок на 1-й стор.).

А для нього, бойового офіцера, то був тільки один з епізодів чотирирічної жорстокої війни. На шляхах якої пройшов безліч кровопролитних боїв, радісних перемог, важких поранень, лікувань і повернень у стрій. Були, звичайно, й події, що запам'яталися на все життя. Як ось така: вже воюючи в Польщі, раптом одержав новісінький персональний танк із написом на броні: «Георгій Хаджинов». Виявилося, то земляк з Донбасу Георгій Федорович Хаджинов віддав усі свої заощадження на спорудження бойової машини й наполіг, щоб її вручили саме Бєлову. На тому танку Іван Тимофійович і Берлін штурмував.

Десятками орденів і медалей відзначено ратні подвиги Івана Бєлова. Ці нагороди не просто нагадують ветеранові про ті чи інші бої. Вони, траплялося, й життя йому рятували. Так, на Сандомирському плацдармі важкенний осколок ворожого снаряда влучив саме в них. Розтрощив, «втоптав» у груди, однак життя не позбавив. Довго ще потім медики виймали оті шматочки нагород з його тіла, та всіх так і не вийняли — й досі деякі з них носить Іван Тимофійович. Поруч із серцем...

Георгій ВОРОТНЮК.

Миколаїв.

Про те, що забути неможливо

(Початок на 1-й стор.).

Отож прийнято рішення: **відзначити грошовими преміями усіх авторів публікацій під рубрикою «До 55-річчя Перемоги: солдатські історії»**, надрукованих у «Голосі України», починаючи з 17 березня цього року. А заодно просимо наших шановних авторів надіслати до редакції свої ідентифікаційні коди, видані районними податковими інспекціями, та паспортні дані.

Редакція «Голосу України» вітає переможців конкурсу і дякує всім своїм читачам, які взяли у ньому участь!

У номер

■ Київ

Енергетику виводять із тіні, а пільговиків — із гри

Кабінет Міністрів скасував дію 259 попередніх своїх рішень і постанов щодо пільг для господарюючих суб'єктів. За даними Державної податкової адміністрації, тільки за минулий рік через всілякі пільги казна недоодержала більш як 4 млрд. грн. Нині, зазначив 5 травня після закінчення засідання Кабміну перший віце-прем'єр-міністр України Юрій Єхануров, для всіх без винятку господарників упроваджують єдині умови. Скасовано також 23 постанови про взаємозаліки в паливно-енергетичному комплексі. «Крок за кроком ми долаємо тіньову, корупційну сферу в енергетиці», — наголосила віце-прем'єр з ПЕК Юлія Тимошенко. І хоча прийняття нової концепції оптового ринку електроенергії відкладено до наступного засідання, вже впроваджують жорсткі правила розрахунків тільки за гроші.

■ Кіровоград

Одного геолога врятувати не вдалося

Як уже повідомляла наша газета, трагедія сталася на шахті «Смолінська», що в Маловисківському районі на Кіровоградщині. Напередодні свят троє геологів на глибині 460 метрів потрапили під обвал гірської породи. Двох із них, Олександра Сологуба та Федора Кравченка, врятували, і тепер вони перебувають у лікарні — їх стан задовільний. А Михайло Кукушкін перебував у кам'яному полоні 63 години. До останнього залишалася надія, що все скінчиться добре. Проте коли геолога підняли на поверхню, він помер у лікарні від отриманих ран та переохолодження організму. Сиротою залишилася малолітня донька...

Нині на шахті «Смолінській» працює спеціальна комісія, яка має встановити причину аварії.

***P. S.* Коли верстався номер, агентство «Інтерфакс-Україна» повідомило, що на шахті «Центральна» ДХК «Красноармійськвугілля» Донецької області внаслідок нещасного випадку загинув один гірник, другий — тяжко травмований. За даними Держнаглядохоронпраці, з початку року на підприємствах вугільної галузі загинуло понад 150 гірників.**

■ Луцьк

У парку Дружби зустрінуться ветерани

Сьогодні в парку Дружби, посадженому 30 років тому на кордоні між Україною та Республікою Білорусь, відбудеться багатотисячний мітинг, присвячений 55-й річниці Великої Перемоги і відкриттю пам'ятного знака загиблим українським і білоруським воїнам-«афганцям». Ветеранів війни привітають голови Волинської обласної ради Василь Дмитрук та Брестської облради Леонід Лемишевський. Як передає наш власний кореспондент Роман Жижара, дружня зустріч українців і білорусів завершиться святковим обідом із солдатських кухонь.

■ Одним абзацом

■ «Маївки» із чаркою коштували Гурзуфському лісництву двох гектарів унікальних трьохсотлітніх сосен та буків. Пожежі на горі Чатирдаг, останню з яких погасили 4 травня, знищили тисовий гай.

■ На шляху Умань—Одеса затримано капітана міліції, співробітника Уманського райвідділу внутрішніх справ К., котрий разом зі спільником перевозив для збуту 80 кілограмів наркосировини. Капітана міліції та його напарника заарештовано, порушено кримінальну справу.

■ У столиці українського гончарства Опішні Полтавської області розпочався відбірковий етап І Всеукраїнського гончарського фестивалю — для учнів шкіл, гімназій, колегіумів, ліцеїв, ПТУ та вузів. Представлено 334 роботи 200 конкурсантів із більшості областей країни.

■ Приємним сюрпризом стало розпорядження голови Черкаської облдержадміністрації В. Лук'янця. Відтепер усі герої та повні кавалери орденів Слави воєнних і мирних років одержуватимуть щомісячну матеріальну допомогу в розмірі ста гривень.

■ В одному зі «спальних» районів Черкас студент II курсу Київського медуніверситету Олег Маюрченко вбив ножем свою матір і поранив батька. Студент розлютився на батьків за те, що вони «замучили його своїм вихованням».

За повідомленням інформаційних агентств і кореспондентів «Голосу України».

55 РОКІВ

Сфотографувався

Тільки через 50 років після війни колишньому льотчику Івану Братаничу повернули фотографії, вилучені у нього військовою контррозвідкою у травні 1945-го.

Ще донедавна Іван Братанич працював лікарем в одній із вінницьких лікарень. Важко повірити —на пенсію чоловік вийшов у 77 років. Коли його запрошували на урочистості, завжди приходив з нагородою на лацкані — орденом Червоного Прапора. Щоправда, про війну розповідав скупо. Бувало, зовсім відмовчувався. Тільки рідні знали, яку таємницю зберігає фронтовик.

У німецькій уніформі

Взимку 1996-го Братанича запросили в обласне управління СБУ. Поки піднімався сходами на третій поверх, кілька разів зупинявся перепочити. У його віці — а мав за плечима уже 74 роки — це не просто. Та ще коли врахувати, що замість ніг у фронтовика — протези...

За столом сиділо троє. Один мовчки дістав із сейфа папку, відкрив її і поклав перед гостем. Колишній льотчик дивився і не вірив побаченому. Так, сумніву не було: саме ці фотографії вилучили у нього у травні сорок п'ятого, за декілька днів до закінчення війни. Сталося то в Австрії, за 50 кілометрів від Відня...

У молодому хлопцеві, зображеному на знімках, легко впізнати нинішнього сивого ветерана. Але чому на ньому німецька уніформа?

А в селі його вже поховали

Восени сорок другого 520-й авіаполк 16-ї Повітряної армії, де служив Братанич, вів бої у небі над Сталінградом. З аеродрому неподалік від села Алтухово доводилося щодня по чотири-п'ять разів підніматися в небо. Бувало, навіть обід подавали в кабіну літака. Ряди льотчиків рідшали на очах.

20 жовтня Братанича викликав комполку — майор Степан Чирва. «Бери, друже, під своє крило ескадрилью...». 20-річний льотчик мав на своєму рахунку три збитих ворожих літаки.

І ось уперше повів у бій цілу ескадрилью. Несподівано заговорили ворожі зенітки. Командир відчув сильний удар: сталевий птах аж здригнувся. Перехилившись за борт (літали з відкритими люками), важкопоранений Братанич шарпнув за кільце парашута...

Пізніше комполку скаже Братаничу: «Ми не вірили, що ти залишився живим». Отож у село Станіславчик Тульчинського району полетіла лиха звістка: «Ваш син Братанич Іван Дем'янович пропав безвісти».

Під чужим прізвищем

Як Братанич опинився у приміщенні вокзалу — не знає дотепер. Лежав на ношах. Поруч — такі ж поранені. Коли перед завантаженням у санітарний поїзд їх усіх переписали, він уже знав, що говорити. Лише прізвище змінив — назвався Іваном Радовою. Їхали довго-довго. У Білій Церкві, де зупинилися, він пережив справжній шок: відчув, що немає правої ноги. Її ампутували, не запитавши згоди.

В очікуванні смерті

У травні 1945-го, коли світ радів перемозі, Братанич сидів у холодному підвалі в очікуванні вироку військового трибуналу. Його допитував начальник контррозвідки 18-ї Повітряної армії майор Богданов. Льотчика звинувачували у зраді Батьківщині. Підстави? Фотографії, про які згадувалося вище.

Солдатські історії

Ти чуєш, Кіровограде? Знаменка наша!

З Кіровоградом у мене пов'язана непересічна подія воєнних років.

Одного разу на вогневі позиції 92-го винищувально-протитанкового артилерійського полку, яким я командував, прибув командир бригади, генерал-майор артилерії Г. Балашов.

Генерал представив мене військовому начальству, сказавши, що це та людина, яка зможе виконати незвичайне завдання. А полягало воно ось у чому: потрібно зробити розрахунок для ведення стрільби по Кіровограду так, щоб снаряди вибухали в повітрі.

Я заявив, що для розрахунку мені необхідні відомості щодо стану атмосфери. На мій подив, начальник оперативного відділу штабу артилерії майор Горлинський дістав із планшетки великомасштабну топографічну карту міста і, найголовніше, бюлетень АМП (ветерани-пушкарі, певен, пам'ятають це диво метеослужби). Я почав розрахунок. За моїм наказом начальник артилерійського постачання полку старший технік-лейтенант Микола Макаров зі своїми артмайстрами почав перевіряти і готувати до стрільби снаряди. Один з них виявився з дефектом. Решту подали до гармат і після низки моїх команд 24 стволи послали їх у небо Кіровограда.

То що ж це були за снаряди?

Макаров розібрав бракований снаряд і вийняв із нього рулон маленьких листочків паперу. На кожному з них великим шрифтом було надруковано лише п'ять слів:

«Ти чуєш, Кіровограде? Знаменка наша!».

І коли 7 січня 1944 року ми увірвалися в Кіровоград, а 8-го повністю звільнили його від фашистів, сотні кіровоградців зі сльозами на очах розповідали нам, скільки надій і радості принесли їм ці небесні листочки.

Борис РОБУЛ, колишній командир 92-го винищувально-протитанкового полку.

Донецьк.

Олександр СИЗОНЕНКО

На далекому Стіксі Харон піднімає весло

А роки летять... І вітри часу заносять сліди, вкривають пилом забуття

Позбавлене пам'яті людство... Яким би воно було? Так само окрема людина: чого б варта була? Через усю війну — крізь атаки і марші, загибель командирів і товаришів, через усе не таке вже й коротке життя веде мене пам'ять — розкіш наша і мучителька. «А ти все записуєш, моя мучителько, —якось писав улюблений Коцюбинський. — Все це колись здасться як матеріал».

Темної серпневої ночі оступлять наше село заграви, і в степу гримне бій. Жорстокий і короткий, протриває, може, з годину й затихне.

Світанням, прокравшись на те місце, ми, хлопчаки, побачимо вперше в житті убитих червоноармійців і командирів.

Вони лежать у соняшниках при битій дорозі, під високою скіфською могилою, на останньому своєму рубежі, перепинивши танки і мотопіхоту противника перед станцією Грейгове, де штаб 18-ї армії першого формування пропускає через залізницю війська, артилерію і обози на дніпровські переправи — в долину Інгульця, на Снігурівку.

У соняшниках фашистськими танками проламано коридори, і місця, де вони, наштовхнувшись на опір, відповзали назад, геть витолочено, а соняшники повиривано з корінням — не більш як за тридцять метрів від наших полеглих бійців: гітлерівські вояки, порізавши з танкових кулеметів відважних оборонців не підготовленого, але неприхитного рубежа, побояться йти далі, відступлять. Бо на пшеничному лані перед соняшниками й імпровізованою обороною стоїть два обвуглених танки, підпалені, мабуть, пляшками з пальною сумішшю, на вигорілих чорних місцинах. Звідти й досі тягне смородом паленої гуми, фарби й заліза.

Кадрові червоноармійці лежать на останньому рубежі всі як один молоді, стрижені, в запилених та мокрих від поту гімнастерках.

Хто впав навзнак, зрізаний автоматною чи кулеметною чергою, той дивиться в небо незмигливо і пильно, наче щось хоче сказати нам, та не може згадати. Це найбільше вражає: змалку ми переконані, що мертві найперше заплющують очі.

А ті, що лежать ниць, ніби сплять, натомившись у численних боях та на довгих маршрутах відступу від кордонів аж у наші степи.

Кожен з них, і в смерті не розлучившись зі зброєю, всім своїм виглядом сповідається: «Ось! Зробив усе, що міг. Простіть, коли що не так...»

Над ними з першим промінням сонця починають літати великі зелені мухи, басовито й моторошно гудуть, сідаючи на обличчя й незаплющені очі. Аж не віриться, що таке довелося побачити.

Не віриться й тепер...

Переживу окупацію, зазнаю всіх її страхів і принижень, отієї неприкаяності без Батьківщини. Спостерігатиму фашистів зблизька і віддалік. Сам потім, по визволенні, стану солдатом, пройду від Баштанки до центру Берліна, де мене майже вб'ють у ближнім бою на Фрідріх-штрасе за два дні до капітуляції берлінського гарнізону генерала Вейдлінга.

Але хоч би де я був, що б зі мною не трапилося на війні і в мирнім житті, — завжди і скрізь згадую полеглих у соняшниках молодих стрижених червоноармійців трагічного сорок першого під станцією Грейгове біля нашого села. Весь час те скорбне видовище — у мене перед очима.

Стоїть і досі...

І не стирається ні прожитими літами, ні трагічними подіями та численними втратами. Так, ніби того незабутнього світання на віддаленому полі моєї юності полеглі бійці сказали мені: «Запам'ятай нас назавжди! Ніколи не забувай! І розкажи всім, як ми тут лежимо, не пропустивши ворога. Напиши про нас, напиши!».

А роки летять... І вітри часу заносять їхні сліди, вкривають пилом забуття. І могили їхні заносять сніги, заливають дощі. І трави ростуть на них, як при палеоліті. І я вже ніяк не згадаю, на якому лану вони лежали. Не знаю, в яку могилу покладуть їх добровільні копачі-похоронники з найближчих сіл та хуторів. Бо й від самих поховальників забере то війна, то окупація, то старість...

Тільки й досі пам'ятаю кожне обличчя полеглих, наче вони стали мені братами...

Пам'ятаю. Все пам'ятаю! Відступаючи, наші виходять із степу довгою й широкою колоною. Полковою. Чи дивізійною. Не звужуючись та не перешиковуючись, так і проходять просторими вулицями, щезають у хмарах куряви, прямуючи на схід.

А як фашисти гнатимуться за ними, то сотні танків, бронетранспортерів, автомобілів, мотоциклів і тягачів з гарматами на причепах, не затримуючись, пролетять усіма вулицями з гуркотом та ревищем двигунів, зі скреготом гусениць та клацанням траків. І небо криється пилом, а сонце меркне, і степ, здається, не вмістить усього!

А як фашисти тікатимуть, ні танків, ні бронетранспортерів, ні автомашин у них уже не буде. Як не буде й гармат і мотоциклів. Усе десь пропаде. Згорить, розпорошиться, утоне в багнюці?

Ні! Все це перемолотиться нашими військами! Тільки в шість рядів кожною широкою вулицею села сунутимуть зі сходу на захід обози. І коні ржатимуть. І ковані німецькі вози, навантажені надмірно, тріщатимуть насадами й розворами, грузнучи у в'язкому чорноземі по самісінькі ступиці коліс, сідатимуть на осі. І все те вміщатиметься, не вміщаючись, у широченних наших вулицях. І село — вже й не село, а ніби продовження степу.

Ой, степе мій, степе... Скільки в тобі армій згинуло! І залізяччя пропало?!

Яка сила сунула на схід! А де ж вона? Де? Нічого ж майже не вернеться — все загине там, у степу. Розвіється з вітром, вкриється неславою і прокляттям. Загубиться в ярах та байраках, порослих тернами. У похмурих глинистих урочищах. Все пропаде, ніби зітліє. Навіть криця!

А степ залишиться — рідний і водночас чужий, як смерть! Той степ, де лежать наші діди й прадіди, загиблі в боях друзі і командири. Він береже Вічність і Пам'ять про подвиги наші і смерті, він береже прах тих хлопців з 41-го. Незабутніх.

Слава тобі, правічний наш Степе — Пантеон слави, трудів невсипущих і невмирущості нашого народу!

Відшуміло, відгуло...

А що буде далі, побачимо.

... На міфічному Стіксі старий Харон піднімає мокре весло — жде нас, щоб перевезти на той світ. Та пам'ять тримає нас тут. І заповіти полеглих у битвах друзів.

Гей, Хароне! Опусти весло! Ми ще поживемо...

Завжди і скрізь згадую полеглих у соняшниках молодих стрижених червоноармійців

на свою біду

Іван Братанич сьогодні і в 1944 році у німецькій уніформі

Та не відчуваючи за собою ані найменшої провини, Братанич підійшов у Відні до автомобіля, у кузові якого сиділи воїни з петлицями льотчиків і попросив відвезти його до штабу. Кілометрів за 50 від міста машина зупинилася і його передали прямо до рук Богданова.

День за днем контррозвідники вибивали з нього «зізнання». Тримали у підвалі впроголодь: кварта води і кусень хліба — денний раціон. Те, що його мають стратити, Богданов не приховував. «Це що ж виходить, — дивувався Братанич, — німці врятували мені життя, а свої хочуть його вкоротити?». Але ж у Відень він потрапив не з власної волі. Був настільки скалічений — живого місця не мав. Німецькі лікарі, схоже, використали його як піддослідного. Так і опинився у відомій на той час травматологічній клініці професора Бюлера.

Там він провів два роки і чотири місяці. Пережив не одну операцію. Для нього виготовили протез на праву ногу і спеціальний протез-тутор на ліву (на ній виявилася подробленою кістка). Лікувати довелося ще й обидві руки: до поранення додалися травми під час некерованого падіння з парашутом.

Коли після війни, під час навчання у Львівському медінституті, слухав лекцію про відому методику Бюлера, язик свербів розповісти, що лікувався у нього. Але мовчав як риба, бо дав контррозвідникам підписку про нерозголошення усього, що з ним трапилося.

У клініці його нарядили у німецький мундир. Там і сфотографувався на свою біду.

... Своїм рятівником Братанич вважає уже згаданого бойового командира. Братаничу не казали, куди його везуть цього разу. Через деякий час зупинилися біля одного із будинків з охороною у німецькому місті Галле. Льотчик шкутильгав коридорами, аж поки перед ним не відчинили двері однієї з кімнат. Він раптом вкляк на порозі — кроку не міг ступити далі. З-за столу підвівся військовий, підійшов до гостя і вони міцно-міцно обнялися. Степан Чирва уже був полковником, командував авіакорпусом.

Після війни вони зустрічалися ще два рази. У 1972 році в Алтухово під Волгоградом, у Москві на початку 80-х. На жаль, нема уже серед живих бойового побратима...

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Фото з архіву Івана БРАТАНИЧА і Володимира КЛЕПКА.

Доля невільника

«Ми, члени перевіряльно-фільтраційної комісії при Менському районному відділенні з розгляду фільтраційної справи репатрійованого радянського громадянина Жейко Леонтія Степановича, який прибув на постійне місце проживання до с. Осьмаки Менського району, знайшли, що Жейко, перебуваючи в Німеччині, був звільнений англійськими військами. Не виключена можливість причетності його до інорозвідки».

(З висновку комісії від 25.07.49 р.).

Ні в розвідці, ні в армії Власова Леонтій, звісно, не служив. Хоча й вербували. Пропонували виїхати до Канади або США — хлопець встояв і перед офіцерами-союзниками.

Хотілося додому, на Чернігівщину. Вдосталь наївшись хліба з тирси та бруквяної юшки, вчорашній раб німецького бауера, який гнув на нього спину по 14 годин на добу впродовж трьох років, поспішав до мами, вишневого садка, батьківського порога.

Покинув 16-річний Левко свою хату не з доброї волі —разом з колгоспними активістами заарештували його в червні 1942-го. Якраз через рік після закінчення семирічки.

— 22 червня ми готувалися до випускного вечора, —згадує Леонтій Степанович. — По радіо того дня передали про напад фашистів. Настрій, звісно, було зіпсовано, але як ми тоді вірили у швидку перемогу...

До перемоги залишалося зовсім нічого — чотири роки.

Не знав тоді сільський хлопець, що звістку про кінець війни йому принесе німецький солдат, майже ровесник українського остарбайтера. Не відав, що рівно через півроку після початку війни осиротіє...

«У документальних матеріалах архівного фонду Чернігівської обласної комісії з розслідування злодіянь, завданих німецько-фашистськими окупантами радянським громадянам, в акті-списку комісії по с. Осьмаки Менського району за 12 липня 1944 року значиться ЖЕЙКО Степан Захарович, 41 рік, 23 грудня 1941 року розстріляний у дворі військкомату (ким розстріляний — не вказано)».

(З архівної довідки).

Багато чого, що відбувалося на Батьківщині, не бачив і не чув малолітній в'язень.

Знав лише виснажливу працю, холод, приниження. Особливо перепадало Леонтію від хазяйки. Була вона жадібна і зла. І хлопець ніяк не міг зрозуміти, чому мама в нього така добра й ласкава, а ця фрау нестерпна, груба.

— Коли нас укладала на дощану «постіль» якась хвороба, ні їсти, ні ліків нам не давали, —розповідає колишній в'язень. — Працював наш, соціалістичний, принцип: «Хто не працює, той не їсть».

Сили у підлітка, який хитався від вітру, підтримувала корівка: ризикуючи бути побитим розлюченою хазяйкою, він часто прикладався до відра з молоком.

До речі, у бауера була не одна корова. Два автомобілі, пекарня, електрообладнання, будівлі для тварин і реманенту — це аж ніяк не повний перелік нерухомості «годувальника».

— Чи зустрічалися ви, Леонтію Степановичу, з ким-небудь із земляків?

— Ні. Ми жили за законами табору: нікуди за межі господарства ходити не мали права. Вряди-годи бачився з хлопцями, які працювали у сусіда.

— Доводилося читати, що колишні остарбайтери, звільнені союзниками, займалися в Німеччині мародерством, гвалтували німкень, палили садиби хазяїв. Одне слово, мстилися за повною програмою.

— Уперше про це чую. Повірте, такі факти стали б відомі, якби вони мали місце.

Леонтію Жейкові кривити душею нема чого. З 1994 року він очолює Чернігівське об'єднання колишніх малолітніх в'язнів, і вже хто-небудь із 500 його членів давно розповів би про такі неподобства, «якби вони мали місце».

— Не намагалися втекти від хазяїв?

— А куди? І потім: без знання мови, пристойного одягу і документів я дістався б лише сусіднього села.

* * *

Нині 74-річний Леонтій Жейко живе не тільки спогадами про воєнний час. Чимало зазнав він і після. Але найгострішим осколком під серцем стала смерть сина, 23-річного лейтенанта міліції.

— Олег про службу мріяв зі школи. Після армії працював у міськвідділі, потім закінчив школу міліції. Роботі віддавав себе без останку, часто затримувався в Новозаводському райвідділі допізна.

Напередодні події він зателефонував батькам і попередив, що затримається. Звична справа для працівників карного розшуку. По півночі на дзвінки батька колеги Олега відповідали: «На завданні».

А офіцер тим часом перебував у лікарні, де, не приходячи до тями, помер через десять днів.

Тоді міліцейськими коридорами гуляла одна версія. Зателефонували начебто невідомі й попередили, що можливе пограбування магазину. Водій чергової машини почувався погано, тому черговий — старший інспектор Сергій Верченко разом з Олегом виїхали на місце ймовірного злочину. Дорогою Верченко «не впорався з керуванням автомобіля і наїхав на бетонні літери транспаранта...».

Трапилося це 1980 року.

«Розслідуванням справи за фактом загибелі вашого сина встановлено, що він у ніч з 12 на 13 січня 1980 року перебував на службі в Новозаводському РВВС».

(З листа прокурора м. Чернігова В. Наконечного).

У жовтні 80-го з обласного управління внутрішніх справ підтвердили: «Повідомляємо, що ваш син загинув під час виконання службових обов'язків у дорожньо-транспортній пригоді».

Потім був суд над Верченком.

Inhaber ist nur zum Zwecke der Arbeitsverrichtung zum Verlassen der Unterkunft berechtigt.
Владельцу сего разрешается выход из помещения единственно ради работы.
Arbeitskarte
für
ausländische Arbeitskräfte

А значно пізніше, через 18 років після загибелі Олега, батьки почали отримувати зовсім інші листи від начальників.

— За всі ці роки в міліції практично жодного разу не згадали про загиблого колеґу, не розділили з нами гіркоту втрати, не допомогли, — каже колишній в'язень.

Але найбільше його вразили відповіді з УВС, підписані заступником начальника М. Матвєєнко. Пан полковник надіслав листа і до редакції (цитуємо мовою оригіналу і без стилістичних правок).

«Повідомляємо вас, що лист гр. Жейка Л. С. щодо обставин загибелі його сина... з вивченням попередніх перевірок та ***постанови*** Н-Заводського районного суду м. Чернігова керівництвом УМВС розглянуто.

На підставі постанови Н-Заводського районного суду м. Чернігова, та ***згідно вказівки*** МВС України № 3963 від 16.09.1992 року керівництво УМВС області прийшло до висновку, що визнати факт загибелі Жейка О. Л., як такий, що пов'язаний з виконанням службових обов'язків, не представляється можливим». *(Усе виділено автором).*

Коментувати цей «шедевр» не хочеться. Але від запитань не утримаюся.

По-перше, про яку постанову райсуду йдеться? А якщо пан полковник мав на увазі вирок суду, то в ньому нічого не сказано про те, що Олег Жейко тієї ночі не був при виконанні службових обов'язків.

По-друге, про яку таку вказівку МВС України згадує М. Матвєєнко?

По-третє, як бути з висновками начальників правоохоронних органів, зробленими по гарячих слідах ДТП? Хто зрештою схитрував: керівництво зразка 1980-го чи нинішнє?

... Стало б сил колишньому фашистському рабові витримати те, що випало на його долю тепер...

Іван ІЛЛЯШ.

З пошти

Пошив фашиста в дурні

Розважаючись, німці стріляли по стріхах селянських будівель, і коли ті загоралися, аж тряслися від реготу. Люди ховалися в погребах, тікали в ліс. І треба ж було мені, 12-річному, зустрітися з фашистським солдатом, що гнав стадо селянських корів за своєю колоною.

— Кіндер, ком! — покликав він. Я хотів утекти, але він наставив на мене автомат і клацнув затвором. Тицьнув у руки палицю і почав показувати, що я маю допомагати гнати корів.

Змушений підкоритися, почав удавати, що охоче допомагаю, а сам не втрачав надії втекти. Аж тут показалися товсті верби, мій порятунок. Порівнявшись з ними, кинувся в їх гущавину. За спиною чувся сердитий крик німця і автоматна черга. А я щодуху тікав від нього. Від злості, що я обвів його навколо пальця, він вистріляв усі патрони, не залишивши жодного для свого захисту.

У полі беззбройного німця партизани взяли в полон, а корів повернули власникам.

Микола КУДРЯ.

Київ.

Ми — тягар для рідних людей?

Я — інвалід Великої Вітчизняної війни 1-ї групи. Після прийняття закону «Про Державний бюджет України на 2000 р.», зокрема, його 62-ї статті, нас, старих, позбавлено піклування й догляду наших родичів. Адже до членів сімей пільговиків тепер належать дружина і діти до 18 років. Які ж то діти «до 18 років» у 80-90-річних дідів і бабів? Після виходу закону ми стали тягарем для своїх родичів. Ми нікому не потрібні з нашими пільгами.

В. КОВАЛЬОВ.

Кіровоград.

Загадка одного повернення

Коням, вірним друзям людей, також дісталося у роки війни. А отже, вони заслуговують на пам'ятник. Хочу розповісти неймовірний випадок із мого життя.

На початку колективізації мій батько здав у колгосп коня. Ми, діти, боляче розлучалися з розумною твариною. Тому й надалі вважали коня своїм. Відступаючи у 1941-му, наші солдати забрали з собою колгоспних коней. У тому числі й нашого. Минуло понад три роки. У березні 1944-го, коли радянські війська звільняли нашу місцевість, мати забігла вдосвіта до хати і радісно сповістила: «Діти, наш кінь прийшов!» Ми повибігали на двір і побачили: стоїть він, поклавши голову на ворота, і наче просить впустити його. Кінь був дуже змучений, худий і з великою раною. Ми його підгодували, полікували і відвели до колгоспу. Так і залишилося загадкою: як він знайшов нас?

Григорій КАСЬКО, пенсіонер.

Крижопіль Вінницької області.

У підлітків були свої битви

Коли почалася війна, мені було десять років. 1942 року в моєму селі Новотроїцьке Частоозерського району Курганської області залишилися самі старі, жінки й діти. Поряд з нечисленними дорослими в колгоспах працювали підлітки. Під час сівби, сінокосу, заготівлі палива на зиму, збирання врожаю робочий день тривав по сімнадцять годин. Взимку на роботу в колгоспі я витрачав шість-вісім годин, і лише п'ять залишалося на навчання у школі. Вивезення добрив на поле, снігозатримання в колгоспі було довірено підліткам. Організацію цих робіт рішенням зборів колгоспників було покладено на мене.

Все своє життя вдячний учительці математики Рахілі Йосипівні Кошман. Вона знаходила позакласний час, щоб займатися зі мною з усіх предметів. Лише завдяки їй я закінчив семирічку.

А коли відгримів салют Перемоги, я, поряд з іншими трудівниками тилу, у свої 15 років одержав медаль «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни 1941—45 рр.».

Іван ЗАМ'ЯТКІН, підполковник у відставці.

Чернігів.

Фото з архіву «ГУ».

Чи знаєте ви

Перед війною це село в Київській області звалося Ядлівка. П'ять тисяч мешканців. Під час окупації України гітлерівці двічі влаштували тут екзекуцію. Вперше — у листопаді 1942 року. Зігнавши людей на майдан, солдати витягнули з натовпу 29 найздоровіших і молодих чоловіків (серед них було двоє п'ятнадцятирічних) і на очах родичів і односельців повісили їх. Потім заштовхнули в одну з хат 30 бійців Червоної Армії, які не змогли вибратися з оточення, й підпалили її. Того дня згоріло ще 11 хат разом з родинами. Одна жінка з немовлям спробувала втекти із палаючого будинку, але їй не пощастило: каратель стріляв влучно.

Вдруге СС наскочило у серпні 1943 року. Селянам було наказано зібратися за дві години — але тільки працездатним, прихопивши з собою мінімум одягу і запас харчів на кілька днів. Ніхто не знав, що шлях лежав далекий — на фабрики й заводи Німеччини, до господарств бауерів. Серед майбутніх «робітників» були діти — від 2 до 15 років. Коли колона чоловіків і жінок з дітьми рушила в бік Броварів, у селі загриміли постріли, запалали хати. Неважко здогадатися, що сталося з тими, хто через неміч і старість не міг пересуватися або працювати, а також з тими, хто не послухався наказу і залишився вдома...

Після війни вцілілі повернулися на рідні згарища. Помаленьку відбудували село і дали йому нове ім'я —Перемога.

За офіційною статистикою, під час війни окупанти спалили в Україні 250 сіл. Молодий київський історик Марина Дубик у своєму дослідженні доводить, що їх було 337. Та хто знає про Перемогу, про десятки інших спалених фашистами українських сіл? Світ і досі здригається від варварства гітлерівців, які дощенту знищили чехословацьке Лідіце і французький Орадур...

Професор Кеплер, пастор Мюллер, Клаудіа Сіверс та інші...

Євангелістський пастор з Айзенаха, що неподалік Веймара, Стефан Мюллер — людина освічена. Нашу історію з Німеччиною знає досконало і цілком усвідомлює ступінь відповідальності за скоєне більш як півстоліття тому його співвітчизниками. І, як то кажуть, чим може... Кілька разів на рік збирає транспорт із продуктами харчування, медикаментами, одягом, взуттям і вирушає в Україну. Дату від'їзду оголошує заздалегідь, тому його парафіяни беруть активну участь у збиранні. Коли йому якось розповіли про Перемогу, він не повірив цій історії, гідній часів інквізиції. Оскільки ж пастор —людина доскіплива, вирушив до Перемоги особисто. Побачене й почуте — історія стара, але й сьогодення вразило його не менше. Особливо життя старих — мізерні пенсії, їх забутість і начебто непотрібність суспільству. Залишімо без коментарів відвідання сільського будинку престарілих, де, попри всі зусилля правління колгоспу, сільради й нечисленного персоналу, з кожного кутка світить бідність. А школа, в якій колись навчалося 600 дітей, а тепер — 110... Пастор переконався, що в селі й досі німців не полюбляють і виявляють не зовсім зрозумілу реакцію, зачувши його рідну мову. Від цього йому стало не по собі. Та він людина розумна і вирішив діяти.

Слід сказати, що в Німеччині на такі випадки існують десятки великих і малих фондів. Один із них — Мартіна Німеллера, створений іще перед другою світовою війною з метою «зводити мости взаєморозуміння». Найкраще — там, де це найменш можливо. У найзнавісніші часи холодної війни засновник фонду Мартін Німеллер так переконував громадськість Німеччини зрозуміти СРСР, що якось, повернувшись із чергової поїздки до Москви, прочитав на стіні свого будинку «побажання», виведене величезними червоними літерами: «Товаришу, забирайся додому!».

Нинішнього голову фонду Мартина Штера довго переконувати не довелося: він погодився, що про Перемогу в Німеччині повинні дізнатися всі. Ну, а щоб люди ще краще розуміли одне одного, щоб спробували забути завдані образи (тут усе ще пам'ятають Сталінград. — **Авт.**), вирішили створити проект, у реалізації якого брали б участь обидві сторони. Тому до Перемоги разом з пастором Мюллером вирушили ще й професор Веймарського університету, голова фонду «Допомога дітям Чорнобиля» Хартмут Кеплер і керуюча справами фонду Мартіна Німеллера Клаудіа Сіверс. Взяли на облік усіх малозабезпечених, старих, одиноких людей, не здатних заробити на життя, побували в будинку престарілих, який особливо вразив пастора Мюллера. Професор Кеплер особисто занотував, чого бракує старим і немічним людям. Виявилося, не так уже й багато їм потрібно: тепле взуття на зиму і кімнатні капці на літо, що іще більше вразило професора. Тепер він знає розміри взуття усіх старереньких у Перемозі і двічі на рік — до весни і осені — привозить його 200 пар. Нового і зручного.

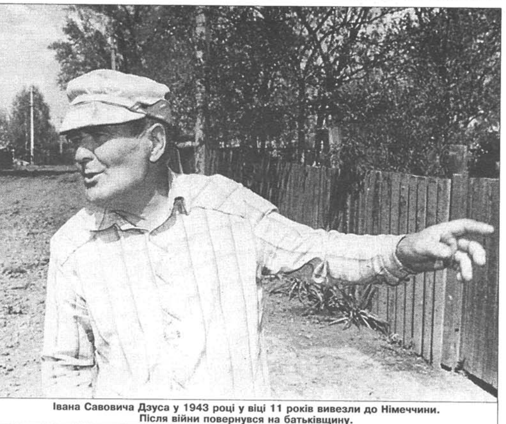
Здається, найшвидше кригу недовір'я вдалося розтопити Клаудії Сіверс. Та їй і не можна не вірити. Цій жінці — трохи за п'ятдесят, вона — мати трьох дорослих дітей, дієва й енергійна, не пропускає жодного антивоєнного мітингу, жертвуючи заради цього власними втіхами. Це вона, повернувшись з України, пішла по школах, університетах, звернулася в газети: «Чи знаєте ви Перемогу?» Це запитання стало неначе ключем не лише до розуміння людей, а й до гаманця спонсорів: фонд Мартіна Німеллера — доброчинна громадська організація. Багато газет Німеччини розповіли про Перемогу, знайшлися й охочі зробити посильний внесок.

Клаудіа побувала в Перемозі кілька разів. Після цих поїздок було розроблено проект «Будинок для Перемоги». Голова фонду Мартін Штер розповів мені, що вже розпочато його реалізацію. Відремонтовано будинок для престарілих і лікарню. Туди передано необхідне медичне обладнання, постачають ліки. Кілька разів на рік під Веймаром оздоровлюються, проходять медичне обстеження сільські діти, а в разі потреби й лікування — ними теж опікується професор Кеплер. А спорожнілий дитсадок прийняв торік групу німецької молоді. Клаудіа Сіверс жартувала, що кращого випробування повсякденним життям вони не могли б знайти в жодному із спеціально створених молодіжних таборів.

Хлопці й дівчата працювали півдня в колгоспі, купалися в річці, вечорами влаштовували спільні дискотеки з сільськими однолітками, і навіть «зручності» на подвір'ї сприймали не як екзотику, а як життєву необхідність. Клаудіа каже, що охочих провести літо в Перемозі цього року хоч греблю гати. А вона вже знайшла можливість запросити підлітків із Перемоги до Німеччини.

Село Перемога Баришівського району Київської області. Будинок престарілих.

Івана Савовича Дзуса у 1943 році у віці 11 років вивезли до Німеччини. Після війни повернувся на батьківщину.

Солдатські історії

Плакали і люди, і коні, і дерева

За кожним номером гарматної або мінометної обслуги було закріплено коня. Солдат свого «підопічного» чистив, годував, запрягав. Він на ньому і їздив. Був у нас один боєць із Донбасу. На прізвище Коновалець. Кобилу, що дісталася йому, звали Оршею. Доглядав він її так, як, мабуть, не кожна мати доглядає свою дитину. Годував Оршу як тільки міг в тих жахливих умовах. Отримає чотири грудочки цукру, одну вип'є з чаєм, а решту кобилі віддасть.

«Хлопці! — гукає, було, — йдіть дивіться, Орша мене зараз цілуватиме!» Візьме грудочку цукру в рот так, щоб виглядав кінчик, і підходить до кобили. Вона вже знає, що недарма. Витягне шию, обережно торкнеться губ господаря, забирає грудочку і хрумтить, мотаючи головою, наче дякуючи.

Але якось ми потрапили у засідку. Багато з наших бійців тоді загинуло. Серед них був і Коновалець.

Згодом наш взвод відправили на переформування. Коней загиблих товаришів розібрали ті, хто залишився живим. Орша дісталася Маслову.

Ми рушили. Маслов прив'язав повід Орші до свого коня, скочив у сідло, та не проїхав і кількох метрів, як кобила занепокоїлася. Вона опиралася, крутила головою, а далі й зовсім спинилася. Став і кінь Маслова.

— Товаришу старшина! Дивіться! — крикнув Маслов.

Усі зупинилися. Старшина зіскочив з коня і підійшов ближче. Орша похнюпила голову. З її очей капали сльози.

— Ну що ти, дурненька, — старшина поплескав кобилу по шиї, — ну немає твого хазяїна, поховали його. Що тепер зробиш? Терпи, конячко, — війна.

Наче зрозумівши його слова, Орша пішла без спротиву. Довго їхали мовчки, всі поглядали на Оршу. Нарешті один із солдатів озвався:

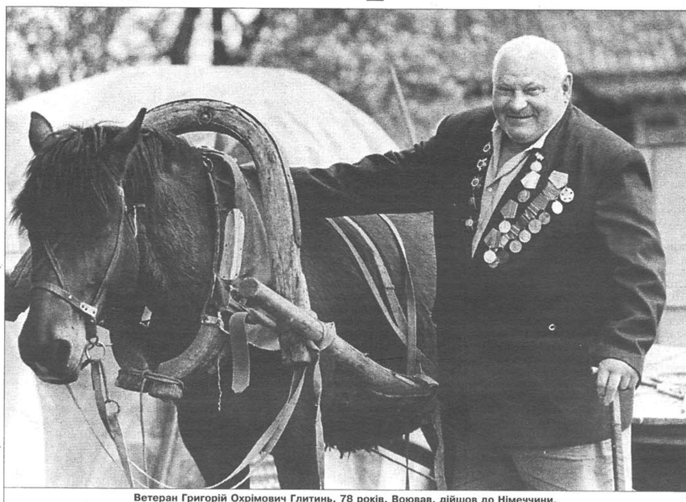
— Товаришу старшина! А вам доводилося раніше бачити, щоб коні плакали?

— Доводилося, — не скоро відказав старшина. — На війні всі плачуть: і коні, і дерева...

Іван КРАВЧЕНКО.

Біляки.
Полтавська область.

Перемогу?

Ветеран Григорій Охрімович Глитинь, 78 років. Воював, дійшов до Німеччини.

Щоправда, випробувань на життєві негаразди вона обіцяє їм не влаштовувати.

Власне кажучи, відпочинок молоді в Перемозі й підказав членам фонду Мартіна Німеллера думку створити в селі своєрідний центр культури, Будинок дружби, де зустрічалися б німецькі та українські громадяни. Мартін Штер вважає тепер своїм обов'язком довести у Перемозі, що нацизм — то не нація. Він хоче, щоб у Перемозі його співвітчизників приймали від щирого серця не тільки із ввічливості. Спочатку хотіли просто спорудити новий будинок на місці напівзруйнованого дитячого садка —так нагіть дешевше, а потім подумали: а раптом в селі цього не зрозуміють, мовляв, знову німці ламають. Тому запросили п'ятикурсників архітектурного факультету Київського і Мюнхенського будівельних університетів розробити проект його реконструкції. Плановано, що в ньому буде готель на 30 місць, молодіжний центр із дискотекою, зал для зборів (після того, як церкву, в якій був клуб, повернули парафіянам, люди не мають де зібратися), кафе. Фонд попіклувався, щоб у Будинку дружби працювали різноманітні курси, приміром з догляду за лежачими хворими і немічними старенькими, мовні, а також з опанування всілякими ремеслами. Для цього в Німеччині буде навчено викладачів. Адже селян дедалі більше турбують проблеми зайнятості, неможливість знайти роботу. Ідея непогана, але як сприймуть її в селі? Для цього фонд Мартіна Німеллера запросив до Німеччини цілу делегацію з Перемоги.

Будувати разом

Поселили гостей у колишній казармі есесівських вояків, а тепер — зручному готелі за 200 метрів від воріт концентраційного табору Бухенвальд. Готель — для тих, хто приїздить сюди не просто на екскурсію, а працювати, вивчати, досліджувати. Досліджувати тут є що, адже збереглося чимало — архіви, документи, камери тортур, крематорій. А те, що у повоєнному поспіху, коли найпершим бажанням було стерти це породження пекла з лиця землі, було зруйновано, буквально закопано у лісі гори Еттерсберг (на вершині якої й розташовано табір), тепер розкопують історики спільно з молодіжними групами, які приїздять сюди влітку що два тижні. І знаходять іще багато.

...То була цікава дискусія: сторони інколи не розуміли одна одну, хоча йшлося про цілком зрозумілі речі. Приміром, представники фонду наполягали на тому, щоб у Будинку дружби облаштувати кафе для людей похилого віку, куди вони могли б приходити у свій вільний час спокійно поспілкуватися, випити чашку чаю чи кави. Для них і меблі мають бути відповідні, й інтер'єр. Гості питання уникали, аж поки нарешті Ольга Миколаївна Безіконна (до речі, вона вже вдруге побувала в Німеччині — її трирічною вивезли у 43-му разом з матір'ю) не наважилася пояснити, що сільські бабусі й дідусі, на жаль, не ходять до кафе пити каву. Правда, мені здалося, що гості цього все одно не зрозуміли. Так само і те, чому молоді українські архітектори не передбачили спеціальних під'їздів для людей на інвалідних візках, і наполягли на тому, щоб для них знайшли кілька кімнат на першому поверсі будівлі, а не на другому, де запроектовано готельні номери. Наші тут і пояснювати не стали — мовчки погодилися. А що пояснювати — що в нас таких людей начебто й немає?

Але це так, штрихи до розуміння. Потім настала наша черга дивуватися. Оскільки в Перемозі є будинок престарілих, то їм показали звичайний будинок для престарілих у Німеччині. Утримання тут одного пацієнта коштує державі 3—4 тисячі марок на місяць. Медсестра Люба з Перемоги, надивившись, як одна з мешканок дає лад своєму ліжкові за допомогою спеціального пульта управління, який піднімає її узголів'я чи опускає вниз, щоб зручніше було вставати, а також ванні кімнати, де все пристосовано для безпомічних людей і тих, хто їх обслуговує, розплакалася.

Та хай там що, а німецька сторона має намір всерйоз допомагати Перемозі. Голова парламенту землі Тюрингія Крістіне Ліберкнехт, а також депутати, з якими зустрілися мешканці села, пообіцяли й допомогу в реалізації проекту, і постійний контроль за цим, що, за німецькими правилами, вже серйозно.

...Тепер у чергову поїздку в Україну лаштується Клаудія Сіверс. А як їхати без гостинців? Я собі уявляю, як вона, невеличка на зріст, наполеглива, переконана у правоті доброї справи, вже вкотре переступає поріг багатої фірми, котра могла б стати спонсором: «Чи знаєте ви Перемогу?»

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Обличчя тисячоліть 2000

IV. 1501—2000 рр.

Мартирій Галин ► (1856—1943) — військово-медичний діяч армії УНР.

◄ Микола Гамалія (1859—1949) — мікробіолог, академік, соратник І. Мечникова.

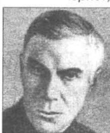
Володимир Грабар ► (1865—1956) — юрист, академік.

◄ Георгій Морозов (1867—1920) — лісовод, ботанік, географ.

Володимир Гордон ► (1871—1926) — юрист, академік.

◄ Петро Чардинін (1873—1934) — кінорежисер.

Мар'ян Крушельницький ► (1897—1963) — актор, режисер.

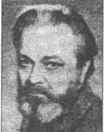
◄ Бенціон Вул (1903—1985) — фізик, академік.

Іван Вирган ► (1908—1975) — поет.

◄ Ніна Сосніна (1923—1943) — учасниця антифашистського руху.

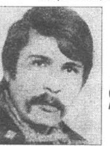
Володимир Геращенко ► (народ. 1924) — театральний художник.

◄ Костянтин Ломакін (народ. 1924) — художник.

Іван Гамкало ► (народ. 1939) — диригент, педагог.

◄ Олександр Божко (народ. 1946) — поет, дипломат.

(№ 62. Далі буде.)

Ведучий рубрики Віталій АБЛІЦОВ.

Шведська компенсація за рабську працю

Відомий шведський концерн «СКФ», один з провідних у світі виробників шарикопідшипників, прийняв рішення внести кошти у Фонд виплати компенсації колишнім переміщеним особам, яких у роки другої світової війни використовували як рабів на промислових підприємствах у фашистській Німеччині.

Керівник служби інформації «СКФ» Ларс Мальмер не назвав точної суми внеску, але шведська преса повідомила, що йдеться про 9 мільйонів крон (трохи більше 1 мільйона доларів). Ларс Мальмер каже, що не знає, скільки переміщених осіб працювало на дочірньому підприємстві «СКФ» у німецькому Швейнфурті. Посилається він на те, що облікові книжки було знищено під час нальоту авіації союзників на Німеччину.

Шведське телеграфне агентство «ТТ» пише з цього приводу, що більш як 90 колишніх українських військовополонених зверталися до «СКФ» з вимогою про виплату компенсації, однак у шведському концерні повідомили, що концерн не має справ з колишніми військовополоненими. Там кажуть, що кошти, які виділяються, передаються до загального фонду, котрий розподілятиме їх серед тих, хто нині живий з переміщених осіб або серед родичів померлих таких осіб.

ЗМІ нейтральної Швеції нагадують, що в роки другої світової війни гітлерівці зігнали до Німеччини більш як два мільйони рабів з окупованих країн. Вони безплатно працювали і на шведських підприємствах, що діяли у Третьому рейху. Німецька військова промисловість активно використовувала, зокрема, шарикопідшипники «СКФ». Вони застосовувалися у виробництві танків, гармат, літаків тощо.

Марат ЗУБКО.

Гельсінки.

Спочатку було слово. Робера Шумана

На відміну від нас західноєвропейці відзначають перемогу над фашизмом 8 травня. Але й 9 травня є для них важливою датою. 1985 року, під час Міланського саміту Європейського союзу, було ухвалено святкувати цей день як День Європи. І причини на те були вагомі.

Річ у тім, що 9 травня 1950 року зроблено перший крок у напрямі створення ЄС. Коли через посилення протистояння між Заходом і СРСР над Європою нависла тінь третьої світової війни, міністр закордонних справ Франції Робер Шуман проголосив: «Мир у світі не може бути збережений без докладання творчих зусиль, адекватних небезпеці, що існує для миру в усьому світі. Об'єднавши разом основні виробничі процеси та створивши нову високу інституцію, чиї рішення з'єднають Францію, Німеччину та інші країни, що приєднаються, ця пропозиція наблизить нас до перших конкретних кроків у напрямі створення Європейського союзу, завданням якого є збереження миру». Шуман запропонував створити наднаціональну європейську організацію, на яку було б покладено керівництво вугільною та металургійною промисловістю, галузями, що становили на той час основу військової машини. А країни, до яких він звернувся — Франція й Німеччина, були запеклі вороги під час другої світової війни.

Дев'ятого травня декларації Шумана виповниться 50 років. Європейський союз давно відбувся, і нині він — найпотужніша європейська організація з подальшими амбітними планами. Які, на щастя, не є вже наслідком загрози нової війни.

***

З ініціативи Міністерства закордонних справ України 7—9 травня в Ялті відбудеться міжнародна конференція «Ялта 2000. Роль Європи в XXI столітті». Вона проводиться з нагоди 55-ї річниці Кримської конференції (1945 рік) та завершення другої світової війни. У заході візьмуть участь понад 100 учасників із 30 країн світу. Серед них — зарубіжні та українські дипломати, відомі політики, провідні вчені з Оксфордського, Гарвардського, Єльського, Московського університетів, Гамбурзького інституту соціальних досліджень та інші. На п'яти пленарних засіданнях конференції обговорюватимуть такі теми: «Європа від Ялти до падіння Берлінського муру», «Європа від Маастрихта до сьогодення», «У напрямі до нових євроатлантичних відносин», «Що Європа може (має) зробити: реалізм проти ідеалізму», «Європа та Україна».

Організатори конференції — Київський Національний державний університет імені Тараса Шевченка та Вільний університет Брюсселя (Бельгія). Фінансову підтримку надають Програма Європейського союзу Тасіс, НАТО, Міжнародний фонд «Відродження», фонд Фрідріха Еберта, Комуніте Франсез, фонди Режіон де БіЕксЕль Капіталь CERIS і CGRI (Бельгія).

Універсальний солдат

Армія США розробила прототип електронного екіпірування солдатів майбутнього. До цього екіпірування входять мініатюрний комп'ютер, приймач Глобальної навігаційної супутникової системи, мобільний телефон і супербінокль «Вайпер», він же лазерний далекомір. Вони діють як одна система зі складною назвою «Єдина експедиційна цифрова інформація». У вересні цього року передбачено випробувати цю систему в масштабних навчаннях на базі «Форт-Полк», де розміщено Об'єднаний центр бойової підготовки армії. Під час маневрів пентагонівські стратеги передбачають створити умови футуристичної війни.

Один комплект ЄЕЦІ коштує поки що дорого — майже 30 тис. дол. Головний елемент цього електронного екіпірування — персональний комп'ютер розміром трохи більше за пачку цигарок. Його створено на основі швидкодіючого мікропроцесора «Пентіум-II» потужністю 233 мегагерци. Він має 32-мегабайтовий твердий диск і сенсорний екран на рідких кристалах. З допомогою приймача Джі-пі-ес воїн майбутнього протягом кількох секунд зможе визначити географічні координати місця, де він перебуває. А з допомогою далекоміра — встановити точну відстань та азимут до якоїсь цілі. Всі ці дані автоматично надходять до комп'ютера, який тут-таки видає координати даної цілі на екран і через мобільний телефон — також автоматично — спрямовує їх на комп'ютери командирів і штабів.

Отож командування постійно має уявлення про те, де перебувають його підрозділи та сили противника. Мало того, діє і зворотний зв'язок. На екран персонального комп'ютера будь-якого солдата або всього підрозділу може бути передано карту з позначенням розташування противника.

Система ЄЕЦІ, звісно, має й недоліки. Наприклад, уразливість від електромагнітних перешкод, які може створювати на полі бою противник. Не можна не зважати й на те, що таке електронне екіпірування може потрапити до рук ворога.

Солдатські історії

Сталін довго вивчав акварелі Гітлера

Не так давно українські спецслужби оприлюднили одну акварель Гітлера зі своїх спецсховищ. Як вона туди потрапила?

Історія ця пов'язана з іменем українського художника М. Глущенка. Він після громадянської війни опинився в Берліні, вчився в художній школі, потім відкрив салон у Парижі. 1926 року чекісти завербували художника — в обмін на дозвіл повернутися додому. Глущенко мав неабиякий талант шпигуна: зібрав цілком секретні матеріали на 200 видів озброєння! Додому повернувся через 10 літ. У 1937-му влаштував у Києві персональну виставку. Звісно, українські чекісти не знали, що він розвідник, і донесли в Москву: з'явився, мовляв, контрреволюційно-націоналістичний художник. Московські чекісти все перевірили й одного доношика розстріляли, іншого — вигнали з НКВС. Глущенко про це не знав. Після підписання пакту Молотова—Ріббентропа він поїхав на виставку радянського мистецтва в Берліні. Мав, звісно, й інші завдання і виконав їх, зокрема повідомив про план нападу Гітлера на СРСР (за півроку до Зорге). В день закриття виставки Ріббентроп передав Глущенку альбом акварелей фюрера, сказавши: Гітлер вважає вас найкращим пейзажистом Європи. Малюнками фюрера зацікавився Сталін і довго тримав їх у себе. Дивно, що він не забув віддати Глущенкові альбом восени 41-го, коли було не до таких дрібниць. Потім альбом знов опинився в КДБ, і від нього лишився тільки один аркуш, згаданий на початку. А Глущенко помер 1977 року й похований на Байковому цвинтарі.

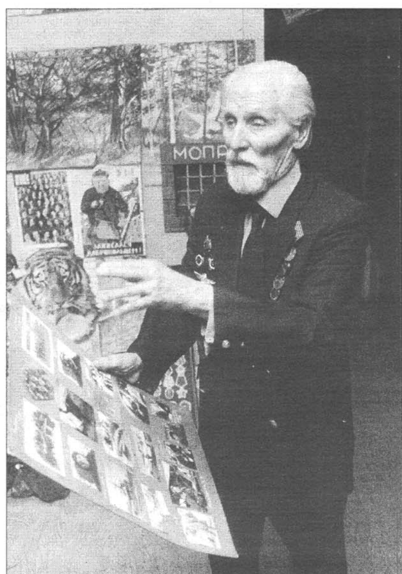
Євген ТЕМБЕЛЬ.

Ветеранський інтернаціонал у Москві

*Саме так можна назвати пансіонат № 1 Управління соціального забезпечення Москви, де мешкають ветерани Великої Вітчизняної війни — представники багатьох народів і національностей. Йосип Іванович Мосіка (**на знімку**) — угорець. 1911 року його батьки, угорські комуністи, емігрували до Сполучених Штатів. Там у 1915-му й народився Йосип Мосіка. 1928-го його сім'я отримала політичний притулок у СРСР. Щоправда, 1937 року його батька заарештували як шпигуна. У сталінських таборах він загинув. А ось Йосип Іванович усю війну літав на «малих» літаках, забезпечував фельд'єгерський зв'язок. А коли небо стало недосяжним, любов до нього переніс на мольберти...*

До речі, у пансіонаті організовують виставки його робіт, і не тільки його. Завдяки енергійності ради ветеранів у пансіонаті проходять конкурси самодіяльності й навіть танцювальні вечори. А голова ради ветеранів Наталя Сергіївна Любченко взагалі незамінна людина: і зіграє, і пісню заспіває, і станцювати може. Словом — українка. Зовсім молоденькою пішла вона з села на Луганщині на фронт. Так склалося, що тепер вона в іншій державі. Але свою батьківщину згадує часто. Та й земляків у пансіонаті чимало.

Віктор ОЗЕРОВ (ДІНАУ).

До уваги акціонерів!
ЗАТ «Черкаський меблевий комбінат»

повідомляє про зміну дати проведення загальних зборів акціонерів з 24 травня на 20 червня 2000 року.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції товариства за підсумками роботи за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Переобрання органів управління і контролю товариства (спостережної ради, дирекції, ревізійної комісії).
4. Вирішення питання про реорганізацію товариства.
5. Внесення змін до Статуту.

Місце проведення зборів: м. Черкаси, вул. Чигиринська, 15, актовий зал комбінату.

Початок зборів — 10.00.

Початок реєстрації — 8.30.

Акционерное общество открытого типа «Буран»

сообщает, что 20 июня 2000 г. в 14.00 состоится общее собрание акционеров по адресу: 83011, г. Донецк, ул. Кирова Д. Ю. Т.

Регистрация акционеров с 12.00 до 13.45 (при себе иметь паспорт или другой документ удостоверяющий личность).

Повестка дня

1. Отчет Председателя Правления ОАО «Буран» о результатах финансово-хозяйственной деятельности за 1999 год. Перспективы развития на 2000 год.
2. Отчет Председателя Ревизионной комиссии.
3. Отчет Председателя Наблюдательного Совета.
4. Утверждение годовых результатов деятельности и заключение Ревизионной комиссии.
5. Утверждение новой редакции Устава ОАО «Буран» и положений.

Правление ОАО «Буран»

Наблюдательный Совет АРК «Антарктика»

сообщает о переносе собрания акционеров, объявленного ранее на 17 мая 2000 г. в связи с необходимостью доработки документов и уведомляет акционеров о том, что общее собрание акционеров состоится 23 июня 2000 г. в 10.00 по адресу: ул. Пантелеймоновская, 3 (помещение театра им. М. Водяного).

Повестка дня:

1. Отчет генерального директора о результатах работы АРК «Антарктика» за 1999 г. и перспективы развития в 2000 г.
2. Отчет наблюдательного совета.
3. Отчет ревизионной комиссии.
4. Утверждение результатов хозяйственной деятельности за 1999 г.
5. Создание дочерних предприятий, филиалов и представительств.
6. О вступлении АРК «Антарктика» в качестве участника (акционера) в хозяйственные общества.
7. О выплате дивидендов за 1999 г.
8. Ликвидация дочерних предприятий, филиалов и представительств.
9. Внесение изменений и дополнений в устав АРК «Антарктика».

Регистрация акционеров — с 8.30 до 9.45 в день проведения собрания.

Для регистрации при себе необходимо иметь паспорт и сертификат акций.

Контактный телефон: 23-74-00.

Арбітражним судом Сумської обл. (40030, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушено справу № 1159-10/14 від 27.04.00 р. про банкрутство закритого акціонерного товариства «Сумикамволь» (40020, м. Суми, пр-т Курський, 147, р/р 260080016 у СОД УСБ МФО 337018, код 00308117).

Розпорядник майна — Лисенко Сергій Іванович, ліцензія № 000149 видана 26.01.2000 р.

Заяви кредиторів приймаються у місячний строк з дня публікації.

Арбітражним судом Києва (01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) порушено справу № 15/141-б від 26.04.2000 р. за позовом малого державного підприємства «ТВЕЛ» Міненерго України про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю науково-виробничого підприємства «Екостром» (01033, м. Київ, вул. Жилянска, 43-б).

Розпорядник майна — Цуканова Лариса Василівна, ліцензія № 000193, тел. 570-78-18.

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення за адресою: 01033, м. Київ, вул. Жилянська, 43-б, тел. 220-56-27.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (95000, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу № 2-9/3578-2000 про банкрутство ЗАТ «Морський Бриз» (98100, м. Феодосія, вул. Кочмарського, 55), поточний рахунок 26007100217001 в Центральному відділенні АКБ «Укрсоцбанк», МФО 305619, ЗКПО 13455274 (50000, м. Кривий Ріг, пр. Миру, 29-а).

Розпорядник майна — Савенко Володимир Миколайович (мешкає: 98100 м. Феодосія, вул. Перемоги, 8, кв. 1), ліцензія № 000266.

Заяви кредиторів і можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Ликвидационная комиссия АО «Херсонский ЦБК»

предлагает к реализации имущество предприятия — банкрота.

1. Фабрика кроющих бумаг с остаточной балансовой стоимостью — 4 565 170 грн.
2. Фабрика фильтровальных бумаг с остаточной балансовой стоимостью 10 532 893 грн.
3. Сырье и материалы (применяемые в производстве бумаги).
4. Оборудование (не участвующее в основном технологическом цикле), запасные части и комплектующие.
5. Производственные помещения и промышленные площади.
6. Объекты вспомогательного производства:
— подсобное хозяйство (животноводческий комплекс) с остаточной балансовой стоимостью — 2 007 355 грн.
— комплект ремонтной службы с остаточной балансовой стоимостью 716 908 грн.
ТЭС с остаточной балансовой стоимостью 5 385 887 грн.
— строительный комплект (РБУ, РСО, хозспособ) с остаточной балансовой стоимостью — 952 257 грн.
— автотранспортный цех с остаточной балансовой стоимостью 947 557 грн.
— железнодорожный цех с остаточной балансовой стоимостью — 2 314 780 грн.
— цех ширпотреба с остаточной балансовой стоимостью 522 241 грн.
7. Детский оздоровительный лагерь в п. Лазурное Херсонской обл. с остаточной балансовой стоимостью 281 813 грн.
8. База отдыха в п. Лазурное Херсонской обл. с остаточной балансовой стоимостью 134 769 грн.
9. Профилакторий (на территории комбината) с остаточной балансовой стоимостью 306 383 грн.
10. Объекты незавершенного строительства с балансовой стоимостью 14 800 000 грн.

Обращаться по адресу: Херсонская обл., г. Цюрупинск ул. Гвардейская,103, тел.(05542) 2-23-67, факс: (05542) 2-26-98.

ВАТ «Текстиль-Центр» повідомляє, що 23 червня 2000 року о 14 годині відбудуться загальні збори акціонерів в приміщенні актового залу ВАТ «Надія» за адресою вул. Комарова,1 (II поверх).

Порядок денний:

1. Затвердження інформації Правління про фінансово-господарську діяльність підприємства.
2. Внесення змін до установчих документів.
3. Затвердження договорів.
4. Вибори Правління.
5. Різне.

Для участі у зборах мати при собі документ, що посвідчує особу. Представникам акціонерів —нотаріально завірене доручення.

Правління ВАТ.

Арбитражным судом Харьковской области (дело № Б-3981/7-72) 19 апреля 2000 года признано банкротом и открыта ликвидационная процедура в отношении Общества с ограниченной ответственностью научно-производственная фирма «ЮГ-ТВ, Лтд» (почтовый адрес: 61003, г. Харьков, ул. Кооперативная,26, код ОКПО 14097457, банковские реквизиты: расчетный счет 260043053002 в ХФ АО «Укринбанк» г. Харьков, МФО 351243). Ликвидатором назначен Таранов Сергей Иванович. Кредиторы, имеющие денежные требования к ООО ППФ «ЮГ-ТВ, Лтд» в месячный срок со дня опубликования настоящего объявления могут обратиться с письменным заявлением в арбитражный суд Харьковской области, расположенный по адресу: г. Харьков, площадь Свободы,5, Госпром, 8 подъезд.

ТОВ «Автоспецбуд»

повідомляє про свою ліквідацію.Претензії приймаються протягом місяця по тел.463-94-39.

ВАТ «Кам'янець-Подільський приладобудівний завод» пропонує:

Теплолічильники ультразвукові УВЛ-01 «Смотрич» Ду15-1000 мм, пірометри переносні та стаціонарні — ціни договірні.

Блоки управління електропневматичні БУЕП-5 для компресорних газорозподільних станцій, газопроводів — 822 грн.

редуктор тиску з фільтром РДР — 3 — 102 грн.

фільтри повітря ФВ-6, ФВ-25 — 35 -:- 40 грн.,

фільтри газові побутові (ФГБ-4м^3, 6м^3, 10 м^3/год) 30 -:-72 грн.,

терморегулятори кімнатні — 66 грн.,

стабілізатори повітря СДВ — 228 грн.,

пристрої терморегулюючі ТУДЭ ІМ -:- 12М (-60 ^{0}С+1000 ^{0}С) — 108 -:- 618 грн.,

пристрої терморегулюючі ТДЭ 4МІ -:- 8МІ — 189 грн.,

датчики реле температури ТА — 28 грн.

Побутові електрошафи жарочні «Імпульс» — 160 грн. -:- 180 грн.

Електроплитки одноконфорні — 72 грн.

Електроплитки 2-конф. — 126 грн.

Електрокаміни — 52-50 грн.

Електрорадіатори — 156 грн.

Арматуру для змивних бачків — 12-15 грн.

Телефони: (03849) 33-2-23, 3-90-20, 63-1-07.
Факс 33-2-03.

Позачергові загальні збори акціонерів ВАТ «Укрнафта»

відбудуться 23 червня 2000 року о 15.00 за адресою:
Київ, проспект Перемоги,65, у конференцзалі ВАТ «Камет».

Реєстрація акціонерів відбудеться: 23 червня 2000 року з 8.00 до 14.00 за місцем проведення зборів.

Порядок денний:

1. Внесення змін до статуту товариства, згідно з вимогами діючого законодавства.
2. Затвердження основних положень, що регламентують діяльність товариства.
3. Перевибори голови та членів правління товариства.
4. Перевибори членів спостережної ради товариства.
5. Перевибори членів ревізійної комісії товариства.
6. Затвердження реєстратора, що веде реєстр власників іменних цінних паперів товариства.

Для участі у зборах акціонерам при собі необхідно мати паспорт, а представникам акціонерів — паспорт та доручення на право представляти інтереси акціонерів на загальних зборах, оформлену згідно з чинним законодавством.

Пропозиції щодо позачергових загальних зборів надсилайте за адресою: 49094, Дніпропетровськ, а/с 1555.

Компанія «Оксідентал Менеджмент, ЛТД».

До уваги акціонерів!
ЗАТ «Черкаський завод ДСП»

повідомляє про зміну дати проведення загальних зборів акціонерів з 24 травня на 20 червня 2000 року.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції товариства за підсумками роботи за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Переобрання органів управління і контролю товариства (спостережної ради, дирекції, ревізійної комісії).
4. Вирішення питання про реорганізацію товариства.
5. Внесення змін до Статуту.

Місце проведення зборів: м. Черкаси, вул. Чигиринська, 15, актовий зал комбінату.

Початок зборів — 15.00.

Початок реєстрації — 8.30.

До уваги акціонерів
ВАТ «Київська фабрика технічних паперів»

Правління ВАТ повідомляє про проведення 7 липня 2000 року чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться за адресою: м. Київ, вул. Машиністовська,1-Б актовий зал ПТУ-9.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про фінансово-господарську діяльність товариства в 1999 році. Затвердження звіту та балансу за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Про планові нормативи розподілу прибутку на 2000 рік.
4. Прийняття Статуту у новій редакції.
5. Перевибори правління.
6. Перевибори спостережної ради.
7. Перевибори ревізійної комісії.

Для участі в зборах акціонеру необхідно при собі мати документ, що посвідчує особу, для представників оформлене доручення.

Довідки за телефоном: 573-44-80.

Правління ВАТ

«ВАТ Чернівецький завод «Індустрія» повідомляє, що до порядку денного загальних зборів акціонерів надрукованого в газеті «Голос України» № 56 від 30 березня 2000 р. вноситься доповнення: пункт 7 «Зміни та доповнення до Статуту».

Правління.

Арбітражний суд Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи,5, Держпром, 8-й під'їзд) порушив справу № 11793/7-74 від 13 березня 2000 р. про банкрутство Нововодолазького РССТ «Райспоживспілка» (313020, Харківська область, смт. Нова Водолага, вул. Чехова, 9, п/р 2600130176 в Нововодолазькому відділенні «Ощадбанку» № 2854, МФО 350200, код 01768306).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражный суд Сумської області (24400, м. Суми, вул. Рибалка,2) за позовом АТ «Агротепломаш» порушив справу № 1656-10/113 про визнання банкрутом дочірнього госпрозрахункового оптово-роздрібного підприємства «Господар». Юридична адреса: 41800, м. Білопілля Сумської області, вул. П. Бані,54, розрахунковий рахунок 2600130100121 в ощадбанку № 3231, м. Білопілля, МФО 337610, код 23816684.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Днепропетровской области (г. Днепропетровск, ул. Куйбышева, 1а) возбудил дело № Б/15-281/99 о банкротстве Дочернего предприятия Жилищно-Коммунальной Конторы открытого акционерного общества «Строительно-монтажный трест № 17» (г. Днепропетровск, ул. Большевистская, 20), р/с 2600230160499 в Красногвардейском отделении ПИБ, МФО 305385, код ОКПО 01242610.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются судом на протяжении одного месяца со дня публикации объявления.

Арбітражний суд Сумської області (м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушив справу № 4166-10/343 про банкрутство Свеського міського споживчого товариства юридична адреса: 41226, Сумська обл., Ямпільський район, смт. Свеса, вул. Чехова,9, р/р 26002480555006 Дирекція агропромбанку «Україна» в Сумській області м. Суми, код МФО 337063.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної війни, 3-а) порушив справу № 12/118б про банкрутство Акціонерного товариства закритого типу «Луганський завод фруктово-мінеральних вод» (м. Луганськ, вул. К. Лібкнехта, 16, р/р 26006000010410 в ЛФ АБ «Брокбізнесбанк», МФО 304632, код 05401152.

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Кредити МВФ — бути чи не бути?

Думки вголос на тлі «викриттів» лондонської «Файненшл таймс»

(Початок на 1-й стор.).

Грунтовна відповідь міститься у такому висловлюванні журналіста: **парламент України проголосував за п'ятирічну програму заходів, яку багато хто з економістів називає рятівною для економіки країни.**

Інші позитиви британський журналіст бачить так: **в Україні може піднятися рівень соціального захисту населення; досягнуто згоди між парламентом і урядом про те, що Кабінет Міністрів не відправлять у відставку протягом року.**

Дещо кружним способом пан Клоувер пояснює свій конкретний інтерес до «викривальницьких» заяв співробітника ФБР, який заарештовував П. Лазаренка. Візьмемо на себе сміливість стверджувати, що цей інтерес пов'язаний з розумінням того, що реформи в Україні за будь-якого уряду не підуть, доки на економіку тиснутиме привид корупції, що його відчувають усі, проте він залишається невидимим для людського ока.

Погоджуючись з цим і бачачи, що продовження вже є у вигляді нових публікацій цього журналіста, які містять сподівання на ринкове реформування енергетичного сектора України, вважаємо, що пан Клоувер випустив кілька вкрай важливих речей. Напевно, це пов'язано не так з небажанням, як з недостатньою поінформованістю.

По-перше, британський журналіст жодним словом не обмовився про те, що карт-бланш на проведення реформ уряд В. Ющенка отримав від парламентської більшості. **По-друге,** газета «Файненшл таймс», весь час стежачи за складом фракцій у Верховній Раді України, обминула увагою внесок у підтримку нинішнього Кабінету Міністрів, зроблений керівниками українського парламенту І. Плющем та В. Медведчуком. **По-третє,** це автор додає від себе, позиція пана Клоувера щодо реформ в Україні цілковито збігається з вимогами МВФ та Світового банку.

І, нарешті, в публікаціях впливової газети на українську тематику з якихось причин обійдено проблему інвестиційного клімату в Україні. Проте не полічити звинувачень, у тому числі з боку «Файненшл таймс», а також МВФ, який вона захищає, у зв'язку з буцімто небажанням парламенту розв'язувати цю проблему. Насправді ми розуміємо, що вона застаріла і наболіла, гальмуючи реалізацію соціального завдання відновлення виробництва у нашій країні. **Однак будь-який український уряд у змозі розв'язати проблему поліпшення інвестиційного клімату і залучення інвестицій для проведення реформ лише спільно з парламентом.**

Що робити?

Як депутат другого поспіль скликання автор взяв на себе роботу з вивчення зразків відповідних законів у країнах, які зуміли успішно розв'язати проблему залучення інвестицій. Подам свої концептуальні міркування з питання українського бачення закону України про іноземні інвестиції.

Головним інвестором завжди і всюди у ринкових економіках виступає власне народ держави. Звідси першочергова важливість соціальної сфери, передовсім створення нових робочих місць, які добре оплачуються. Доки значна частина тих, хто працює в Україні, отримує в доларовому еквіваленті 20—30 доларів на місяць, а приховане безробіття обліковується десятками відсотків, цього не станеться.

Разом з тим промисловість і аграрний комплекс за нинішнього рівня зношеності основних фондів не запрацюють, доки відповідним виробництвам не буде дано поштовх за допомогою зарубіжних інвестицій. Переконаний також, що будь-які урядові програми, серед них і оптимальні, за відсутності нормального інвестиційного клімату, безперечно, приречені на провал за умов структурної кризи і спричиненого нею простоювання промислових потужностей. Тому бачу потребу в розробці сучасного законопроекту про зарубіжні інвестиції в Україні.

А тепер у максимально стислій формі окреслю ідеологію і концепцію цього закону, розроблену мною на грунті вивченого міжнародного досвіду.

Поняттям «інвестиція» охоплюю всі типи активів, у тім числі й такі, як рухома і нерухома власність; акції, корпоративний холдинг, інші види корпоративної участі; кредитні інструменти і права, що мають вартісне економічне вираження; право інтелектуальної власності, з її матеріальним вираженням включно, авторське право і право промислової власності у вигляді патентів, торгових марок, комерційних назв, технічних процедур, ноу-хау і престижу фірми; концесії, які включають право на розвідку, розробку і видобування природних ресурсів.

Концептуально закон має забезпечувати:

1. Цілковите вирівнювання у правах резидентів і нерезидентів, юридичних і фізичних осіб, доступність для зарубіжного інвестора більшості секторів національної економіки, енергетики, комунікацій і зв'язку, металургії і хімічної індустрії включно.

2. Усунення паперової тяганини, відмову від дозвільності в оформленні права матеріалізувати інвестиційний проект.

3. Цілковита конфіденційність проходження етапу реєстрації.

4. Право зарубіжного інвестора негайно повернути капітал у свою країну або переказати гроші за кордон.

5. Недискримінаційне ставлення держави до зарубіжних інвесторів, гарантування іноземцям однакових з громадянами України прав на роботу, організацію бізнесу, володіння і продаж власності.

6. Застосування до зарубіжних інвесторів спеціального податкового законодавства за аналогією з їхніми країнами, мінімізація ставок прибуткового податку і ПДВ, включаючи заробітну плату, власність, у тому числі нерухомість, автомобілі тощо.

7. Виключення регіонального оподаткування, податку на прибуток, одержаний на державних і приватних біржах, прибуткового податку на відсотки від термінових депозитів й дивіденди корпорацій.

8. Зарубіжні і внутрішні приватні фірми мають рівні права у відкритті справи.

9. Цілковите викорінення привілеїв, монополізму і дискримінації.

10. Дозвіл підписувати контракти у зарубіжних валютах, право вести ділові операції в іноземних валютах, відповідним чином одержуючи доходи, тримаючи гроші на банківських рахунках тощо.

11. Забезпечення цілісності закону, усунення статей із старих законів, що суперечать йому.

12. Визнання суду єдиним органом, що має право заборони з питань власності. Розв'язання суперечностей арбітражними засобами і шляхом залучення Міжнародного Центру врегулювання інвестиційних спорів. Якщо інвестиційна угода є суб'єктом міжнародного арбітражу, суперечності автоматично стають винятковою прерогативою міжнародного права.

13. Надання зарубіжному інвесторові права вільного підприємництва на українській території, законодавче сприяння імпорту капіталів, застосування режиму вільного валютного обміну за цілковитого зняття цінового контролю.

14. Необов'язковість для зарубіжного інвестора знаходження місцевих партнерів, обмеження експертизи інвестиційних проектів екологічним і військово-політичним аспектами.

15. Зарубіжні інвестори отримують законну можливість використовувати будь-яку корпоративну структуру, визнану українським законодавством, для виходу на місцеві ринки у найзручніших для себе формах. Сюди входить злиття або поглинання, а також спільне підприємництво. Рівна участь у будь-яких економічних і виробничих програмах, одержанні кредитів.

16. Дозвіл проводити попередні дослідження, фінансувати експертні групи, а також програми розвитку на рівнях з місцевими підприємцями.

17. Зарубіжні фірми і корпорації мають доступ до українських урядових програм сприяння експорту. На них поширюється схема зниження імпортного мита або обмежень на виробничі затрати, пов'язані з нарощуванням експорту в нетрадиційних для України сферах.

18. Спеціальні пільги для приватних зарубіжних інвесторів у проекти, пов'язані з пошуком і розробкою природних копалин.

19. Заохочувальна система оподаткування для інвесторів у відтворення лісових насаджень, водних ресурсів, інші проекти екологічного спрямування.

20. Спеціальне сприяння інвестиціям, що мають на меті технологічне оновлення національної промисловості.

Що ж до свободи інвестування, то слід передбачити, що держава Україна, отримуючи інвестиції, не може на власний розсуд застосувати дискримінаційні заходи, що можуть обмежити право інвестора на управління, утримання, використання, володіння і розпорядження інвестиціями.

Врешті-решт має бути зроблено головне. Потенційний і діючий зарубіжний інвестор отримує переконливі та стійкі докази того, що він має право на самостійне прийняття рішень про капіталовкладення або відмову від нього. Крім того, йому слід чітко показати, що відтепер українські закони виключають плутанину і двозначності, не допускаючи чиновницького свавілля, скасувань тощо. Закон має підвищити рівень передбачуваності внаслідок прийняття положення щодо верховенства міжнародного права у спірних випадках, які вимагають судового розгляду.

Дуже важливим аспектом слід вважати тут розробленість механізму реалізації законів і угод.

Механізм комплексного рішення

Щоб реформи зрушили з місця, справді потрібні не тільки кредити МВФ і Світового банку. Україна потребує ставлення до себе ділових кіл зарубіжних країн як до держави, Президент, Кабінет Міністрів і парламент якої налаштовані діяти.

Хочеться вірити, що творча еволюція пана Клоувера, який, схоже, все-таки долає синдром тотальної корупції, невдовзі торкнеться й потенційних зарубіжних інвесторів.

У читача закономірно може постати запитання: чому саме проблема інвестиційного клімату здається авторові ключовою у можливому рішенні МВФ про поновлення кредитування України? Не повторюючи відомої потреби українських підприємств в інвестиціях, пошлемося на останній із наявних дворічних звітів МВФ про відносини з Україною в динаміці, що свідчить про економічні процеси в нашій економіці.

1. «Протягом періоду 1996—1997 рр. національні інституції та інвестори-нерезиденти в середньому щомісяця купували казначейських зобов'язань на суму в 800 мільйонів гривень. Однак з часом внаслідок дедалі більшої втрати довіри до перехідних економік цей інструмент став менш привабливим, й інвестори почали відходити або виявляли інтерес лише до застрахованих операцій. Це підштовхує Україну до пошуку доступу до міжнародних ринків капіталів» (с. 39).

2. «На початку 1998 року Україна тричі робила позики на міжнародних ринках капіталів, але дедалі більшою мірою їй доводилося використовувати процедуру компенсації казначейських зобов'язань їх власникам і зовнішнім кредиторам. У середині 1998 року Україна, зрештою, втратила доступ до зовнішніх ринків, тим часом як виплати за боргами створили серйозну проблему платіжних потоків для бюджету» (с. 40).

3. «Відплив інвесторів... розпочався 1997 року й тривав у 1998 році. Це, у поєднанні з небажанням банків купувати значні обсяги казначейських зобов'язань, створило додаткове напруження для бюджету» (с. 42).

4. «Насправді відплив капіталів, пов'язаний переважно з репатріацією інвестиційних вкладень нерезидентів, позначився на монетарній ситуації... Нерезиденти продовжують залишати ринок ДКЗ» (с.47).

16 березня 2000 року відбулася чергова нарада МВФ з контролю над кредитними можливостями фонду. У пресрелізі МВФ з цього приводу було відзначено, що одним із серйозних чинників, які позитивно впливають на надання кредитів МВФ, рада директорів фонду вважає залучення прямих інвестицій в економіку держав, які прагнуть одержати кредити МВФ.

Візит в Україну Держсекретаря США пані Мадлен Олбрайт, поїздка Прем'єр-міністра України В. Ющенка до США — це частина заходів з підготовки візиту в Україну Президента США пана Б. Клінтона, під час якого, очевидно, й буде ухвалено рішення про подальше продовження кредитування України з боку МВФ, що, в свою чергу, багато в чому відкриває шлях до одержання кредитів Світового банку. Для України важливість вирішення цього питання ще й у тому, що, за інформацією УТН, на останньому засіданні Кабінету Міністрів міністр фінансів змушений був заявити про необхідність секвестрування видаткової частини держбюджету на суму близько 1 мільярда гривень, якщо не вдасться збільшити надходження у прибуткову частину бюджету. Незважаючи на це, Кабмін знайшов можливість до 9 Травня провести значні соціальні виплати.

Однак кардинальне розв'язання питання збільшення надходжень до держбюджету, так само як і одержання кредитів МВФ і Світового банку, лежить саме у сфері реформування — створенні законодавчої основи відкритої до надходження зовнішніх інвестицій національної економіки.

Саме створення законодавчої бази в Україні для участі нашої країни в процесі глобалізації світових господарських зв'язків, можливість приходу в Україну провідних світових компаній — ось головні чинники, що можуть сформувати підтримку Україні лідерів світової економіки під час переговорів керівників України і США. І від цієї підтримки залежить чимало.

На підтвердження вищесказаного зацитую керівника країни, котра ще десять років тому набагато відставала від України. Нині ситуація діаметрально протилежна — Мексика випереджає Україну за темпами соціально-економічного розвитку. Гадаю, що висловлювання Президента Мексики пана Е. Седільйо на Всесвітньому економічному форумі в Давосі (січень 2000 року) переконливо підтверджує наведені мною аргументи: **«Там, де бідні країни спромоглися істотно знизити бідність, цього було досягнуто за рахунок зростання експортного виробництва і відкриття самих себе для надходження зарубіжних товарів, інвестицій і технологій. Це і є участь у глобалізації».**

Валерій КОЛОМОЙЦЕВ,
народний депутат України, професор.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст.546; 1998 р., № 11-12, ст. 41):

1) у пункті «д» частини першої статті 27 слова «чи створення небезпеки для здоров'я людей» виключити;

2) у частині першій статті 32 слова «шкідливого впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я людей» замінити словами «забрудненню навколишнього природного середовища»;

3) у статті 33:

частину першу викласти в такій редакції:

«Екологічні нормативи встановлюють гранично допустимі викиди та скиди у навколишнє природне середовище забруднюючих хімічних речовин, рівні допустимого шкідливого впливу на нього фізичних та біологічних факторів»;

частину третю викласти в такій редакції:

«Екологічні нормативи повинні встановлюватися з урахуванням вимог санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм, гігієнічних нормативів»;

у частині шостій слова «Міністерством охорони здоров'я України» виключити;

4) частину п'яту статті 52 викласти в такій редакції:

«Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених для використання в Україні, регламенти їх застосування, а також щорічні доповнення до нього визначаються в установленому законодавством порядку»;

5) у тексті Закону слова «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» та «Міністерство охорони здоров'я України» в усіх відмінках замінити відповідно словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» та «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я» у відповідних відмінках.

2. У частині першій статті 10 Закону України «Про міліцію» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 4, ст. 20; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 36, ст. 526; 2000 р., № 10, ст. 79):

пункт 12 доповнити словами «здійснювати контроль за утриманням у належному технічному стані та чистоті доріг, вулиць, майданів»;

пункт 26 доповнити словами «правил утримання тварин у домашніх умовах, а також контролювати утримання в належній чистоті територій дворів і прибудинкових територій у містах та інших населених пунктах».

3. Статтю 8 Закону України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 48, ст. 650) після слова «культури» доповнити словами «охорони здоров'я».

4. Пункт 8 статті 17 Закону України «Про споживчу кооперацію» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 30, ст.414; 1993 р., № 29, ст.308) після слова «антимонопольного» доповнити словами «санітарного та природоохоронного», а слова «і санітарно-екологічних вимог» виключити.

5. Абзац другий пункту 1 статті 2 Декрету Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1993 року № 30-93 «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 23, ст.247) доповнити реченням такого змісту: «Нагляд за дотриманням вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм у стандартах та інших нормативно-технічних документах здійснюють органи та установи державної санітарно-епідеміологічної служби».

6. У Законі України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 10, ст.43; 1996 р., № 5, ст.18; 1998 р., № 2, ст.6):

1) пункти «а» та «б» частини шостої статті 12 викласти в такій редакції:

«а) оперативне інформування телеглядачів і радіослухачів про суспільно-політичні та інші події в Україні і за кордоном, про надзвичайні події та ситуації, що становлять загрозу життю чи здоров'ю населення, розповсюдження офіційних повідомлень, роз'яснення рішень органів законодавчої, виконавчої та судової влади;

б) створення та розповсюдження економічних, публіцистичних, культурно-освітніх, медико-гігієнічних, художніх, навчальних, розважальних, спортивних програм, а також програм для дітей та юнацтва»;

2) у тексті Закону слова «Державний комітет телебачення і радіомовлення України» в усіх відмінках замінити словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань телебачення і радіомовлення» у відповідних відмінках.

7. У Законі України «Про екологічну експертизу» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 8, ст.54):

1) у статті 1 слова «та здоров'я людей» виключити;

2) у статті 5:

у пункті 3 слова «санітарних норм» виключити;

у пунктах 4 і 5 слова «здоров'я людей», «і здоров'я людей» виключити;

3) у статті 7 слова «створення загрози здоров'ю людей», «та здоров'я людей» виключити;

4) у статті 8:

у частині першій слова «і небезпеки для здоров'я людей» виключити, а слова «цих впливів» замінити словами «цього впливу»;

у частині другій слова «і здоров'я людей» виключити;

5) пункт 2 статті 9 виключити;

6) у частині першій статті 10 слова «та здоров'я людей» виключити;

7) у частині першій статті 13 слова «Міністерства охорони здоров'я України» виключити, а слово «їх» замінити словом «його»;

8) у пунктах 4 і 5 частини першої та у частині другій статті 14 слова «та здоров'я людей», «та здоров'ю людей» виключити;

9) у пункті 1 частини першої статті 15 слова «здоров'я населення» виключити;

10) у статті 20 слова «а також органи та установи Міністерства охорони здоров'я України та» виключити;

11) у пункті 1 статті 32 та пункті 1 частини першої статті 34 слова «здоров'я людей», «і здоров'я людей» виключити;

12) у пункті 1 статті 37 слова «Міністерства охорони здоров'я України» виключити;

13) у частині третій статті 43 і пункті 3 частини першої статті 50 слова «здоров'я людей», «та здоров'я людей» виключити;

14) частину другу статті 51 після слова «договором» доповнити словами «згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України»;

15) у тексті Закону слова «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» та «Міністерство охорони здоров'я України» в усіх відмінках замінити відповідно словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» та «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я» у відповідних відмінках, а слова «народних депутатів» виключити.

8. Статтю 6 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 18, ст.78; 1998 р., № 2, ст.4, № 11-12, ст.50; 1999 р., № 4, ст.35 із змінами, внесеними Законом України від 22 лютого 2000 року № 1489-III) доповнити пунктом 30 такого змісту:

«30) державне обов'язкове особисте страхування працівників державної санітарно-епідеміологічної служби на випадок каліцтва або професійного захворювання, одержаних під час виконання службових обов'язків».

9. У статті 22 Закону України «Про загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 28, ст.230):

в абзаці другому частини другої слова «несуть відповідальність за додержання санітарно-гігієнічних норм» виключити;

частину третю після слів «форм власності» доповнити словами «додержання в них вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім пункту 30 статті 6 Закону України «Про страхування», який набирає чинності з 1 січня 2001 року.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 квітня 2000 року.
№ 1642-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Частину першу статті 5 Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст.188; 1999 р., № 15, ст.86) доповнити словами «а також в патронажній службі в організаціях Товариства Червоного Хреста України».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

3. Кабінету Міністрів України протягом місяця привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 квітня 2000 року.
№ 1630-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про працевлаштування членів сімей співробітників дипломатичних представництв та працівників консульських установ

Верховна Рада України **постановляє:**

Подану Кабінетом Міністрів України на ратифікацію Угоду між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про працевлаштування членів сімей співробітників дипломатичних представництв та працівників консульських установ, підписану 29 квітня 1999 року в м. Буенос-Айресі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ,
20 квітня 2000 року.
№ 1691-III

Спорт

Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму інформує:

Відповідно до вимог декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» 14 червня 2000 року у Верховній Раді України проводитимуть парламентські слухання про становище молоді в Україні: «Соціальне становлення молоді як один із головних чинників підвищення добробуту народу». Ставиться за мету оцінити реальний стан діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій щодо реалізації державної молодіжної політики, розв'язання найгостріших молодіжних проблем — безробіття, реалізації права на освіту, профілактики правопорушень та злочинності тощо.

Комітет звертається до всіх, кому небайдужа доля молодого покоління: надсилайте свої пропозиції до слухань на адресу: 01019, Київ, вул. Грушевського, 5, Верховна Рада України, Комітет з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму.

З повагою
голова Комітету Валерій БОРЗОВ.

■ Київ

Чемпіонат на Хрещатику!

У День футболу відбувся перший в історії вітчизняного спорту дитячо-юнацький турнір вуличних команд. На імпровізованому полі, на майдані Незалежності столиці, змагалося 128 команд. Першість виборов «Оріон».

Ініціатором проведення турніру стала Федерація футболу України та її ексклюзивний агент СП «Україна футбол інтернешнл». Багато зробили для того, щоб у дітей відбулося свято, Київська міська держадміністрація, відомі компанії і фірми: «МакДональдс», «Кока-кола», дистриб'ютор «Пуми» в нашій країні «Транс Україна інтерспорт».

Старт — у Києві, фініш — у Парижі...

Дванадцятирічні підлітки у складі восьми футбольних команд сьогодні і завтра візьмуть участь у першому розіграші в Україні Кубка Денон. Переможець турніру представлятиме нашу державу на всесвітніх змаганнях з такою самою назвою наприкінці травня в Парижі.

Гасло турніру у столиці Франції — «Повір у свою мрію». Назву кубковим змаганням дітлахів дала однойменна французька компанія — найбільший у світі виробник молочних продуктів, у тому числі відомих йогуртів з живими культурами.

■ Санкт-Петербург

Тепер — за виживання

І в завершальному матчі першого етапу чемпіонату світу з хокею збірна України поступилася. Цього разу команді Латвії — 1:2. Тепер наша команда змушена боротися за право залишитися в елітній групі. Сьогодні вона грає зі збірною Японії. Завтра — з французами, а 9 травня — з командою Австрії.

■ Сочі—Київ

Футбольна сесія парламентаріїв

(Початок на 2-й стор.).

За українців, на чолі яких був народний депутат Олексій Кучеренко, виступав лише квартет майстрів: Віталій Хмельницький, Андрій Баль, Іван Яремчук та Павло Богодєлов.

Футбол — чудова річ. Але важливо й те, що наші парламентарії мали вдосталь зустрічей з колегами з інших країн. І це — велика користь.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

Фото з конверта

Привіт, дорогенька внучко!

Фото Вадима ЛІСНОГО.

Вклонімося низько героям

10 липня 1941 року завойовники підійшли до річки Ірпінь. Виникла загроза Києву. Щоб зірвати намагання ворога обійти місто з півночі, командування Південно-Західного фронту вирішило завдати ряд флангових ударів.

З цією метою 15 липня війська 27-го стрілецького корпусу почали просуватись із району Малин—Бородянка в напрямку Радомишль—Брусилів. В окремих місцях вони повинні були оволодіти ділянками шосе Житомир—Київ, частково на відрізку Кочерів—Ставище. 28-ма гірсько-стрілецька дивізія входила до складу 27-го стрілецького корпусу і завдавала головний удар в бік села Небелиця. В авангарді йшов 144-й стрілецький полк. Було створено передовий загін на чолі з лейтенантом Шепеленком. 17 липня о 4-й годині загін наблизився до села Небелиця. Він мав завдання перерізати Житомирське шосе між Небелицею і Ставищем (Брусилівський район Житомирської області) і утримувати цю ділянку до підходу підкріплення. До загону додавався взвод саперів та одна гармата. Шепеленко розділив загін на дві групи і вони зробили засідку з обох боків шосе, по якому безпечно просувались фашистські війська у напрямку Києва.

Зав'язався бій. Фашисти кинули проти жменьки хоробрих бійців велику кількість піхоти та 26 танків. Загін, стримуючи шалений натиск ворога, пострілами з гармати, гранатами та пляшками із горючою сумішшю вивів з ладу 5 танків, знищив багато фашистів. Та сили були нерівні, танули ряди червоноармійців. Не залишали поле бою і поранені. Ліс — поруч, можна було відступити й знайти порятунок там. Але вірність військовій присязі додавала сил. Більше десяти годин тривав бій, гинули червоноармійці, закінчувались боєприпаси, а підмога не приходила. Тоді лейтенант Шепеленко відправив за підмогою політрука Миколу Романовича Сівченка, а пораненим наказав відійти до лісу, але бажаючих не виявилось. Вони бились до останнього і майже всі полягли в нерівному бою. Залишившись один, поранений Дмитро Іванович Шепеленко обв'язався гранатами, кинувся під ворожий так і підірвав його. Після загибелі загону на полі бою залишилось 26 знищених ворожих танків та більше сотні фашистських солдатів.

Шепеленко та його загін затримали майже на добу просування німецько-фашистських військ в напрямку Києва. Їх подвиг можна порівняти з подвигом героїв-панфіловців під Москвою. Але, на жаль, ніхто з них не був нагороджений, хай і посмертно. Микола Романович Сівченко, пробираючись до своїх, за лінію фронту, був декілька днів у сім'ї Д. Шепеленка і розповів про його подвиг.

...Коли вам доведеться їхати трасою Київ—Житомир, то при в'їзді в село Небелиця, зліва від дороги, побачите пам'ятник. На ньому прізвища воїнів, що загинули геройськи в тому нерівному липневому бою 1941 року, серед них і Дмитра Івановича Шепеленка.

Можливо, в ваших руках не буде квітів, вклоніться низько і хвилиною мовчання вшануйте пам'ять славних героїв Батьківщини.

Григорій ШУЛЬКЕВИЧ.

Київ.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
на 8 — 14 травня

ОВЕН. Невдовзі вам пощастить розбагатіти. Цього тижня виявляйте всебічну активність. У суботу будьте обережні на роботі, під час поїздок. Усі візити слід відкласти.

ТІЛЕЦЬ. Опинитеся в епіцентрі подій, змін. Не бійтеся круто змінити своє життя. Виявляйте ініціативу, домагайтеся бажаного. У вихідні відмовтеся від ризикованих задумів.

БЛИЗНЯТА. У вас у перспективі нові проекти. Та не забувайте, що вам не можна піддавати себе ризику. Всі вчинки ретельно обдумуйте. В суботу пригасіть свій запал, знайдіть заняття для душі.

РАК. Зірки сприяють вам у розв'язанні питань кар'єри, знаходженні нових друзів і партнерів. Успішними будуть придбання. У вихідні уникайте неофіційних контактів.

ЛЕВ. Цього тижня можна приймати важливі рішення, звертатися по допомогу до керівництва, розв'язувати свої проблеми в інстанціях. Зможете добитися бажаного, а хтось отримає нову посаду.

ДІВА. Настав сприятливий час для пошуку цікавої для вас інформації, для поїздок і нових відкриттів. Підтримуйте старі зв'язки, можете укладати угоди. В суботу постарайтеся не привертати до себе уваги.

ТЕРЕЗИ. У вас з'являється нові джерела прибутку. Активніше займайтеся комерційною діяльністю, купуйте потрібні речі. На вихідні не варто планувати поїздки, візити.

СКОРПІОН. Можна робити пропозиції, призначати ділові побачення. Укладені угоди будуть вигідні. У вас з'являться несподівані помічники.

СТРІЛЕЦЬ. Спробуйте розширити сферу своїх послуг, виявляйте ділову ініціативу. Цей тиждень сприятливий для лікування. У вихідні не слід зустрічатися з діловими партнерами й нав'язувати комусь власну думку.

КОЗЕРІГ. Вам пощастить у коханні. Можете брати участь в азартних іграх і конкурсах. Для багатьох ризик буде успішним. У суботу потурбуйтеся про здоров'я, не дозволяйте собі нічого зайвого.

ВОДОЛІЙ. Можете починати ремонт, купувати чи будувати нове житло, а також купувати великі речі. Вам треба невтомно працювати, не розслаблюючись ані на мить. У вихідні проконтролюйте поведінку дітей.

РИБИ. У вас з'являться перспективи для особистого бізнесу. Виявляйте ініціативу, укладайте угоди, вирушайте у ділові поїздки, підтримуйте пропоновані знайомства. У суботу не слід приймати гостей.

Народний календар

Мокрий квітень, сухий май — буде в клуні рай

6 ТРАВНЯ **— Георгія, Юрія. Юрія шанували насамперед як захисника свійських тварин.**

8 ТРАВНЯ **— Марка. Має бути тепло, тому казали: «На Марка небо ярке, на вулиці парко, а бабі в хаті жарко».**

Прикмети травня

- **Якщо жайворонки багато й довго співають — утримається ясна погода без опадів, якщо їх не чути від самого ранку —чекай негоди.**
- **Зозуля вперше прокувала хмарного ранку — рік буде врожайний, ясного вечора — на недорід.**
- **Дуб раніше від ясена розпустився — на сухе літо.**
- **Прилетіли ластівки — поспішай закінчувати сівбу.**
- **З'являються кілька веселок на небі — на тривалий теплий дощ.**

КРОСВОРД

По горизонталі: 4. Городня культура. 5. Композитор. 10. Відоме донедавна тріо бандуристок-сестер. 13. Залізнична станція, де київські студенти стали проти більшовицької навали. 14. Народна казка. 15. Французький імператор. 16. Метал, що його додають у сплави благородних металів для поліпшення їхніх властивостей. 18. Співочий птах. 19. Пряма лінія, що сполучає дві точки кривої лінії. 20. Український художник. 23. Всесвітньо відомий учень Арістотеля. 24. Великий князь київський, прозваний Окаянним.

По вертикалі: 1. Ліричний персонаж багатьох творів Петрарки. 2. Видатний біолог із села Іванівці на Харківщині. 3. Встановлене найвищим органом влади правило. 6. Герой Бородінської битви, генерал грузинського роду. 7. Філософ. 8. Фахівець, який вивчає життя птахів. 9. Один із головних персонажів роману Ф. Достоєвського «Біси». 11. Колишній футболіст київського «Динамо». 12. Амфітеатр у Римі. 17. Релігійний проповідник. 21. Плодове дерево. 22. Життя з його турботами і печалями.

Відповіді до кросворда, надрукованого 11 березня

По горизонталі: 1. Гурко. 5. Сокіл. 8. Білик. 9. Легар. 10. Аскер. 11. Анкер. 12. Намаз. 15. Бойко. 18. Пустовойтенко. 19. Рибак. 22. Пярну. 25. Робер. 26. «Маска». 27. Акула. 28. Болід. 29. Алани. 30. Ольга.

По вертикалі: 1. Гелон. 2. Рагім. 3. Образ. 4. Електромобіль. 5. Скарб. 6. Кукуй. 7. Ларго. 13. Асури. 14. Астма. 16. «Олеся». 17. Кокон. 19. Румба. 20. Баста. 21. Краби. 22. Прадо. 23. Рауль. 24. Унава.

Наступний номер газети вийде 11 травня ц.р.

Редактор номера Віталій СУДДЯ.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 179041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311080.
1 2 3 4 5 6 7 8-9-0-

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 01008, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець — Верховна Рада України